

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Regia Via Crvcis

Haeften, Benedictus van

Antverpiæ, 1635

Liber Tertivs. De baiulatae Crvcis fructibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46093)

ARGVMENTVM LIBRI TERTII.

Vitam quæ faciat beatiorem,
Christo Iudice, Christiane, CRVX est
Arbor nobilis & decora valdè,
Nulli germine, fronde, flore nulli,
Nulli multiplici secunda fructu :

CAP. I.
& II.

III.

Nam CRVX crimina tollit expiatque,
CRVX discrimina criminumque tollit,
Clausula limina cordium recludit.

Et quisquam potes hanc vocare duram?
Mœstam, difficilem, dolore plenam?
Non est, credito, Christiane, non est;
Credatur licet. Vtilis, iucunda,
Honestâ, & tolerabilis volenti est.

IV.

Hæc est quæ dubijs spei tenacem
Anchoram tribuit natanti in undis.
Hæc sed, heu! premit, inquis, exprimitque
Sudoris mihi defluentis imbres,
Largos purpurei cruoris imbres.

V.

Ohe! nil metuas, suavis vna
Hic sanguis Domino merum propinat,

Et

Et merum Domini tibi propinat.

CRUX quid non facit? illa cordis ædem

VI.

Deo construit & sacrat supremo.

Quid? quòd CRUX quoque fabricet co-
ronam,

VII. &

Pulchram, perpetuam, bonam coronam.

VIII.

Ecquid ampliùs hisce iam requiras?

Deo iungere tene concupiscis?

IX.

Aude: te satis efficace vinclo

Numini bona CRUX, tibi que Numen

Adstringet socium. O beate! quidnam

Jam tuis poterit deesse votis?

Seu iuuet celeri celocè cælum

X.

Seu curru petere: vna CRUX vtrumque,

XI.

Et nauem tibi præstat, atque currum.

Quin scalas tibi malleumque præstat,

XII. &

illis Et supera Sionis arcem

XIII.

Scandas, impete fortiore vt isto

Occlusi quatiens fores Olympi

Portas ingrediare sempiternas.

Felix ô CRUCIBVS referta vita

Vitam quæ tribuit beatiorem!

T

RE

REGIÆ
VIAE CRVCIS
LIBER TERTIVS.

De bairlata CRVCIS fructibus.

PRÆLOQVIVM.

Math. 7,
14.

RECTA est VIA qua ducit ad vitam. Non vnus in CRVCIS semitâ occurrit cruciatus; pluribus illa anfractibus, laboribus ac periculis obsepta est, vt mirum minimè sit, si pauci eam ad finem vsque perambulent. Fatendum interim, tot vitæ spiritualis præsidia, tot pietatis adminicula, tot prærogatiuas atque emolumenta in eadem inueniri, vt qui accuratè illa voluerit expendere, facilè omnem, quæ deterrere aliàs poterat, superaturus sit difficultatem. Fructuum nempe spes amplissima laboris mitigat minuitque magnitudinem; quantumque hic reuocat, tantum illa ad CRVCIS am-

amplexum, & suscepti itineris continuatio-
nem prouocat.

Intellexit hoc dilecta Deo anima, quæ di-
cebat: *Ascendam in palmam, & apprehen-* Cant. 7, 8.
dam fructus eius. Quid enim hoc? nisi, ut-
cumque asper & scabrosus sit palmæ cau-
dex, quia tamen fructum habet dulcissi-
mum, intrepida ascendam, vincamque quid-
quid durum, ut optatis tandem fruam fructi-
bus. *Minuitur enim ascendentis labor, dum* Hugo de
fructus in arbore sentitur odor; difficultatemq; S. Victore
ascensus aufert dulcedo gustus. Palma est Chri- l. 1. Instit.
stus, fructus eius salus; spes salutis in ligno Monast.
CRVCIS. Et verò ipse Christus formam ser- de bestiis
uani accipiens, acerbissimam CRVCIS mortem c. 23.
subire non dubitauit, eiusq; altitudines dolo- Phil. Car-
rum omnium & cruciatuum, ignominie atque path. in
dedecoris, non modo vicit, verum etiam ama- c. 7. Cant.
biles reddidit, & gloriosas planeq; celestes &
salutares. Hinc Paulus egregius ille predicator
& doctor in CRVCIS ignominia & passione
gloriatur, cum dicit: *Mihi absit gloriari nisi* Gal. 6, 14.
in CRUCE Domini nostri Iesu Christi. Hinc
reliqui Apostoli, & ceteri fideles omnes, labo-
rum premia consecuti sunt, & consequentur.
In hac vnâ tentamenta omnia & arumnarum
tormina sedantur atque vincuntur: per hanc
animi perturbationes & vulnera, vel lethalia,
felicissimè curantur.

T 2

Sed

Sed quòd absconditi vulgo sint hi fructus, hinc scilicet est quòd tardè adeò ad CRVCIS iter accingamur. Optima enim quæque natura celat, nec eorum pretium primâ fronte apparet. Aurum, argentum, rariora marmora terræ visceribus altè abstrusa iacent, vt nec eruta quidem aliam quàm vilis glebæ referant speciem. Vniones, gemmæ, lapides pretiosi partim in conchylibus & limacibus, partim in bufonibus, & id genus in amœnis reperiuntur bestiolis; primoque aspectu despiciabilia apparent. Pleraque aromata rudibus integuntur corticibus; at verò quàm intus hæc pulchra, pretiosa, & efficacia! Talis quoque CRUX, afflictio, & tribulatio; aspera prorsus & horrida est, absque eo quod intrinsecus latet: id verò nisi periti rerum æstimatores aperiant, quid mirum si magno eam studio passim & fugiant & auersentur, ignari? Qui autem absconditum in eâ agnoscunt thesaurû, næ illi vel maximè amant & amplectuntur. E cælo accersamus testimonium: Magnum illud Bæticæ decus Teresia, à morte cuidam gloriosa apparens, affirmavit, se nullam ob rem luculentior in cælo recepisse mercedem, quàm ob labores, CRVCES, & dolores hîc exantlatos; seque, si vllâ ex causâ in terram optaret redire, non aliâ, mortalem hanc vitam cælestibus præ-

Ribera l. 5.
Vit. S. Teres.
ref. c. 4.

po-

posituram gaudiis, quàm vt ampliùs pate-
retur. Maximi proinde momenti ad CRV-
CIS iter ritè emetiendum fuerit, hæc aliaque
attentiùs considerare & expendere.

Non defuit hac in parte Staurophilæ no-
stræ suauissimus ductor, doctorque CRVCIS
Christus. Oblatis enim toto itinere variis
occasionibus, modò hunc modò illum
CRVCIS explicabat fructum, vt ita & ala-
criùs viam capefferet, &, quod ex fatigatio-
ne suboriri solet, tædium animosiùs supera-
ret. *Sunt enim qui in studijs spiritalibus fa-*
tigati: & versi in teporem, atque in defectu
quodam spiritus positi, ambulant tristes VIAS
DOMINI, corde arente & tadente, accedunt
ad iniunctum CRVCIS onus, frequenter mur-
murant, longos dies, longas conqueruntur &
noctes, loquentes cum S. Iob: Si dormiero, di-
cam, Quando consurgam? & rursus exspe-
ctabo vesperam. Ergo vbi contingit tale ali-
quid pati, si misertus Dominus appropiet no-
his in VIA quâ ambulamus, & incipiat loqui de
celo qui de celo est; nec non fauorabile quid-
piam cantare nobis de canticis Sion, narrare et-
iam de ciuitate Dei, de pace ciuitatis, de eter-
nitate pacis, de statu eternitatis, erit pro vehi-
culo anime dormitanti & pigritanti leta nar-
ratio, ita vt pellat omne fastidium ab animo au-
dientis, & à corpore fatigationem. An tibi

Bernard.
Serm. 32.
in Cant.

Iob. 7, 4.

Pfal. 118,
28.

*aliud vel pati vel petere ille videtur, qui ait:
Dormitavit anima mea præ tadio, confirma me
in verbis tuis?*

Chrysoft.
Hom. 4.
ad Pop.
Antioch.

Verba autem vitæ æternæ, & mellitissimas
consolationes Staurophilæ in viâ suggestas
tertio hæc Libro seorsim describemus: vt ita
de CRUCE, velut ligno vitæ, fructus spiritua-
les, & iustitiæ manipulos colligere dicamus.
Sic enim agricola letatur & gaudet tempesta-
tem videns. Non enim præsentia respicit, sed
futura; non respicit fulmina, sed manipulos
computat; non marcescentia semina, sed ver-
nantes spicas; non grauem imbrem, sed iucun-
dissimam areæ vextilationem: sic & nos non
præsentem spectemus afflictionem, sed orien-
tem ex ipsâ utilitatem, exq; ipsâ nascentem
fructum. Exspectemus aream & manipulos, &
non modo nihil graue ex præsentem CRUCE pa-
tiemur, sed & innumera bona capiemus.

CAPVT PRIMVM.

CRUX seruat à lapsu, vincit tentationes.

Verbum CRVCIS Ihs qui salui fiunt,
Dei Virtus est. 1. Corinth. I, 18.

*Ne labar, CRVCIS hic fragiles labor atterit
artus,
Nam CRUCE malo premi, crimine quàm
perimi.*

IXDVM Staurophila animo re-
soluerat se abnegare, CRUCEM
tollere, Christum sequi; cum
simul tres validissimi atque va-
ferrimi hostes, Mundus, Caro,
Dæmon, in eius perniciem coniu-
rarunt. Vnicum his erat studium, à stadio CRVCIS Stau-
rophilam reuocare, sæculo reddere, & per
spatiosam viam in æternâ præcipitare dam-
nationem. Et nunc quidem aperto Marte,
nunc ex insidiis aggredi decernunt. Occur-
rebat in viâ collis quidam prominentibus
faxis hinc inde præruptus, non modicam
ascendenti præbens difficultatem: iuxta
hunc in dumeto quodam subdoli se abde-
rant inimici. Qui vbi grauius ingemiscentem

Verbum CRVCIS, ijs qui salui fiunt,
Dei virtus est. 1. ad Cor. 1, 18.

Ne labar, CRVCIS hic fragiles labor atterit artus,
Nam CRUCE malo premi, cruxine quã perimi.

audierunt Staurophilá, opportunè prodeunt, & variis technis ad se pertrahere conantur. Hinc illecebras suas explicabat mundus, & quidquid oculis gratum, dignitates, honores, titulos, & magna ostentabat nomina: inde suauè blandiens caro, voluptates, delicias, & quidquid sensibus amœnum proponebat, vt tantò grauior appareret CRUX, quantò hæc talia crederentur dulciora. Ist-hinc diabolus occultis & fraudulentis suggestionibus animum incitabat, atque hæc irritamenta malorum, quâ poterat, ita depingebat, vt multò etiam appetibilia viderentur. Hærebat inter hæc etiamnum tyro in scholâ CRVCIS Staurophila, & quid ageret, quid statueret, vix ipsa nouerat. Nam cum tentatoribus his plusculum attenderet, neque ab eorum lenocinio generosè se expediret, prona iam ibat in præcipitium; & ruisset planissimè, ni benignissimus IESVS pone eam, ipso, quod gestabat, CRVCIS ligno retinuisset, & veluti fræno quodam reuocasset in viam. Post modicum porrò interuallum, quod ei ad se colligendum indulserat, ita eam affari cœpit:

Agnoscisne, Staurophila, virtutem CRVCIS? ecquid iam tibi videtur? Absque CRUCE fuisset, perieras funditus, hostium tuorum ludibrium & præda effecta. Quid enim

in præceptis rudentem sustinuit, quid reuocauit, nisi sola CRUX? Cui Staurophila: *Misericordias Domini in æternum cantabo. Misericordiam enim tuam deprecor, bone IESU, quod mala non perpetrarim, quod in viam peccatorum non steterim. Nisi quia Dominus adiuuit me, paulò minus in inferno habitasset anima mea. Quare confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum in æternum. Quia misericordia tua magna est super me, & eruisti animam meam ex inferno inferiori.*

Hem! istud sapere est, inquit Christus: & hoc intelligere te volebam; CRUCES, quas immitto, aut flagelli loco esse cum peccas, aut fræni ne pecces. Paterna manus est, quæ lapsabundos crebrò verberat vt reuocet; carnificis, quæ tardè, sed semel punit. *Vt medici sanguinem interdum prouidè dimittunt, non quia æger sis, sed ne aegrescas: sic Deus per CRUCES quadam adimit, materiam aliàs & fomitem futura vitiorum.* * Quosdam enim præsciens multa peccare posse, flagellat eos infirmitate corporis ne peccent; vt eis utilius sit frangi languoribus ad salutem, quàm remanere incolumes ad damnationem. * Multi siquidem acceptâ sanitate lasciuunt. Qui egroti casti erant, sanati adulteri fiunt: qui dum egrotarent, neminem ledebant, receptis viribus inua-

Lipf. lib. 2.
de Conf.
cap. 9.

*Isidor
Hisp.
lib. 3. de
Summo
bono c. 3.

*August.
in Psal. 97.

inuadunt & opprimunt innocentes. O quàm multi sceleratè sani sunt, qui innocenter agrotarent! Vitia reciduntur ægitudine. Nimirum siluescit vitis, & in labruscas degenerat, nisi putetur: exorbitat homo, nisi flagelletur. Exclamabat hîc Staurophila: O Domine, refugium factus es nobis, non recedimus à te, bonas. Blandiris, ne fatigemur in viâ: castigas, ne aberremus à viâ. Quid ergo non misericorditer præstatur hominibus à te, Domine, à quo etiam tribulatio, beneficium est? nam res prospera donum est consolantis, res aduersa donum admonentis. Et nuper me cuiusdam amici languor admonuit, optimos esse homines dum infirmi sunt. Quem enim infirmum aut auaritia aut libido sollicitat? non amoribus seruit, non appetit honores, opes negligit. Denique, vt quidam ait:

Luxuriat rarò discruciatata caro;

Contra verò,

Luxuriant animi rebus plerumque secundis:

Nec facile est aquâ commoda mente pati.

Quàm verè hæc, aiebat Christus, à te commemorata, tam velim eorum frequentius meminisse, & cum opus est, in opus conferre. Quò enim instrumentum, si eo non vtaris? quid iuuerit medicina, si eam non sumas? quid proderit culter, si ad scindendum non adhibeatur? *Vtile quiddam est CRUX*

&

August.
Tract. 7. in
Ioan.

Clem. Ale.
xand. lib. 1.
Pædag.
c. 8.

Aug. Serm.
de Verb.
Dom.

August.
Epist. 87.

Plinius l. 7.
Epist. ad
Maxim.

Quid. l. 1.
de Arte
amandi.

August. in
Psalm. 50.

& tribulatio, vtile Medici ferramentum, contra diaboli tentamentum. sed nisi vtaris, ipsum tibi reddis inutile. Aduerfa corporis, remedia sunt animæ. Ægritudo carnem vulnerat, mentem curat: languor vires libidinis frangit. Quid ni igitur vt talia suscipias & amplectaris? Incensâ domo gaudet possessor, si restinguendo igni aqua adferatur: cùm peccati flamma in corde exardescere cœperit, misericorditer Deus tecum agit, si tribulationis aquam largiter super infundat. Væ autem his, qui in tribulatione positi, negligunt vitam emendare, & tam salutari remedio vt ad salutem. Vnde & Scriptura velut mirum quiddam enarrat, quòd ægrotauerit Afa dolore pedum vehementissimo & nec in infirmitate suâ quæsierit Dominum.

2. Paralip.
16, 12.

August. in
Psalm. 93.

Agnosco, inquiebat Staurophila, agnosco, Domine, diuitias misericordiæ tuæ. *Voluisti enim filios tuos erudire, & exercere laboribus, vt non essent sine timore, ne amarent aliquid aliud, & obliuiscerentur te verum bonum suum. Bonus es Deus. Si cessares, & non mires amaritudines felicitatibus sæculi, obliuiscerentur tui. Sed vbi angores molestiarum faciunt fructus animæ, fides quæ dormiebat, excitatur: & conuertuntur ad te, auersi à cupiditatibus suis prauis.*

Sed & alium, aiebat Christus, elicere fructum

Etum

Etum è CRUCE licet; nimirum eam non fræ-
ni tantum loco cohibere à malo, sed ipsos
etiam malorum incentores, diabolum ten-
tantem, mundum allicientem, carnem blan-
dientem profligare ac prosterne. CRUX

Martial.
Episc.
Epist. 1.
cap. 8.

enim armatura inuicta est contra Satanam, galea custodiens caput, lorica protegens pectus, clypeus tela maligni repellens, gladius diaboli- cas insidias appropinquare nullo modo sinens.

In solâ CRUCE celestis victoria datur. Et ve-
rò hac etiam gratiâ ego CRUCEM humeris

Euthym.
in cap. 19.

*meis tuli, tamquam strenuus Dux lanceam, quâ deiecturus eram aduersarium, * ut qui in ligno vincebat, in ligno quoque vinceretur.*

Ioannis.
* Eccles. in
Præfat. de
Cruce.

** Ut igitur Dux sumptis armis quibus facile se tueri possit, ea dat etiam militibus suis, sic & ego feci, omnibus dicens: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat CRUCEM suam, & sequatur me.*

* Chrysoft.
Serm. 1. de
Ieiunio.
Matth. 16,
24.

Benedictus es Domine Deus meus, inquitabat

Pf. 143, 1.

*Staurophila, qui doces manus meas ad præ-
tium, & digitos meos ad bellum. Sed obsecro*

te, num hæc armatura Christiani militis à

signo CRUCIS, an à CRUCE viuâ, quæ ipsum

reuerà discruciet, sumenda? Cur non ab

utroque, aiebat Christus; signum enim

CRUCIS contra omnium dæmonum ma-

chinamenta validissimum est præsidium.

Cyprian. in
Serm. de
Pass. Dom.

Huius signi tanta est auctoritas & potestas, ut

non

non solum Israelitica limina munit, sed etiam ab his, qui Israeliticè non viuunt, solum Sacramenti signum repellat dæmonia. Nec minus virium habet tribulatio. Vt enim sal carnes à putredine & vermibus præseruat, non secus CRUX & afflictio mentem aduersus spirituales insidias præmunit. *Sapientis animus tolerantia rerum humanarum, contemptione fortuna, virtutibus omnibus ut manibus septus, vinci aut expugnari non potest.* Nam animus contra calamitates fortis & contumax; luxurie non aduersus tantum, sed & infestus est. Et vide, quæso, num huc vtrò etiam Sancti mei confugerint, cum blandientis Dominæ persentiscerent illecebras? An non Paulus castigabat corpus suum, & in seruitutem redigebat, ne reprobus efficeretur? An non Benedictus, cum ei versutus dæmon speciem feminæ, quam aliquando viderat, obiecisset, tantoque libidinis igne animum eius accendisset, ut panè de deserendâ eremo deliberaret, abiectis ilicò vestibus nudum se in vrticas & vepres abiecit, & tamdiu in illis se volutauit, donec per cutis vulnera eduxisset vulnus mentis? & vide quo fructu, ex eo tempore, sicut post ipse discipulis perhibebat, ita in eo est tentatio voluptatis edomita, ut tale aliquid deinceps minime in se senserit. En quid agat tribulatio sponte af-

Cicero in
Paradoxis.

Senec.
l. 3. Natur.
quæst.
exord.

1. Cor. 9,
27.

Greg. l. 2.
Dialog.
cap. 2.

assumpta. Eodem spiritu Bernardus in lacum frigidâ tempestate, Franciscus in niues desiliit. Quorsum verò hæc? nisi quòd externa CRUX interiores tentationes vi suâ velut excutiat. Nisi igitur apprehenderis baculum CRUCIS, improbi canes latrare ac laceffere non cessabunt. *Si non vteris undique scuto patientia, non eris diu sine vulnere.* Benè est, inquiebat Staurophila, abundè est, *Pone me iam, Domine, iuxta te, & cuiusvis manus pugnet contra me. Quoniam firmamentum meum & refugium meum es tu: tu es patientia mea Domine, spes mea à iuventute meâ.* IN CRUCE triumphabo de hostibus meis, & non conuertar donec deficient. O saluberrima CRUX quàm utilis nobis es! O quàm pauci agnoscunt potentiam virtutis tuæ!

Thomas
à Kemp.
lib. 3. de
Imitat.
Christi
cap. 35.
Iob. 17, 3.
Psal. 70, 3.

Pius et misericors est Deus, et remittet in
die tribulationis peccata. *Eccli 2, 13.*

*Culpa anime vestem maculauit, lauit IESVS
Sanguine, CRVX reliquum pulueris excutiet.*

CAPVT II.

CRUX emendat, *et* emundat à peccatis.

Pius & misericors est Deus, & remittet in die tribulationis peccata.

Eccli. 2, 13.

Culpa anima vestem maculauit, lauit Iesus Sanguine, CRUX reliquum pulueris excutiet.

MENTALEM orationem summo manè Staurophila de more instituebat, atque hoc viatico quotidie munita in viam se dabat. Fuit cum pro argumento expenderet, quanta animarum dignitas, quanta gratiæ pulchritudo, quæ eas velut byssino candenti & splendido decentissime conuestiret. Deinde considerabat, quanta peccati deformitas, quæ totâ animæ vestem foetidissimo luto & stercore commacularet. Hæc dum in itinere, vt edocta erat, secum subinde ruminaret, alto suspirio ita ingemiscebat: Eheu! quis *emundabit conscientiam meam* Heb. 9, 14. *ab operibus mortuis? quis abluet à malitiâ cor meum? Utinam deleantur iniquitates meæ, & expurgentur omnia delicta mea!*

V

Cum

Cùm Christus ad interiores has voces respondens, Et hæc, inquit, Staurophila, virtus CRVCIS est, vt peccata delet, conscientiam emundet, stolam animæ abluat, & super niuem etiam dealbet. Agnoscebat hoc prudens illa Sara, quæ Domino dicebat: *In tempore tribulationis peccata dimittis his, qui inuocant te.* An non Ecclesiasticus ait: *Pius & misericors est Deus, & remittet in die tribulationis peccata?* Et: *In die tribulationis commemorabitur tui, & sicut in sereno glacies, soluentur peccata tua.* Atque hinc est quòd opera illa, quibus peccata expiantur, & pro iisdem satisfit, pœnalia dicantur, & verè etiam sint; vt sicut Cuspæ delectatio æternum Numen offēdit, ita voluntaria castigatio aut pœna patienter tolerata, Deum quoque placet ac mitiget.

Memini, inquebat Staurophila, hanc doctrinam me alias quoque audiuisse: & magnâ sanè animi voluptate legi ab vniuersali Synodo definitum, *temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Iesum Christum satisfieri posse.* O quantum hoc beneficium! quanta affictorum consolatio! Hoc siquidem pacto qui ritè cum CRVCIBVS & tribulationibus suis negotiari nosset, non modicam reportaret lucrum. *Etsi enim acerba & gra-*

Concil.
Trident.
sess. 14. c. 9.
& can. 13.

uis est Dei ira; tamen cum medendi vim habeat, eos, qui ipsam experiuntur, ad bonum probebit. Ita est, inquit Christus, sed rari admodum sunt qui considerent quanti sit muneris molestia corporalis, quæ & admissa peccata diluit, & ea, quæ admitti poterant, compescit. Nam liuor vulneris, ut ait Sapiens, absterget mala: flagellorum dolor vel cogitatas, vel perpetratas nequitias diluit. Hinc viri sancti, quia corruptionis suæ vulnus non sine putredine esse considerant, libenter se sub manum Medici ad sectiones parant, ut aperto vulnere virus peccati exeat, quod sanâ cute intus occidebat. Peccatum enim sanies est; pœna, ferarum medicinale. Sicut igitur saniem habens, si non secatur, est in maioribus malis: ita peccans, si non puniatur, omnium miserrimus est. Hoc igitur erat, aiebat Staurophila, quod sibi volebat Ioannes Abbas, qui rogatus ut tertianâ laborantem curaret, respondit ei: Rem tibi necessariam cupis abijcere. Ut enim corpora nitro, vel alijs huiusmodi lenimentis abluuntur à sordibus, ita animæ languoribus, alijsq; huiusmodi castigationibus purificantur.

Sed, obsecro Domine, quid illud est, quod animæ quædam etiam purgatissimæ vitæ grauius plerumque discrucientur, cum nefas videatur, ut illis noceat aduersitas, quibus nulla dominatur iniquitas? Respondebat

V 2

Chri-

Didym.
apud Da-
masc. l. 3.
Parallel.
c. 49.
Gregor.
Part. 3. Pa-
stor. Ad-
mon. 13.
Prou. 20,
30.
Gregor.
l. 7. Moral.
cap. 7.

Chrysoft.
Hom. 6. ad
Pop. Ant.

Ruffinus in
Vit. Pat.
lib. 2. c. 1.

Christus: Non legisti quid de Patre meo, cœlesti agricolâ, iam olim dixerim? *Omnes palmitem, qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.* Quid autem hæc purgatio, nisi tribulatio & CRUX? *Quod enim flagellum grano, quod lima ferro, quod fornax auro, hoc tribulatio homini iusto.* Purgatur hac, non destruitur: splendeat licet, & velut aurum rutillet, in fornace tamen tribulationis scoria eius excoquenda est. Nam & qui hominibus videntur perfecti, coram Deo suas etiam imperfectiones habent, à quibus eos, misericorditer sæuiens pius Pater, emundat, vindicans scilicet *in omnes adinventiones eorum.* Considera mihi hîc *artifices: illi enim pleraque faciunt & ostendunt imperitis: & cum iam iudicauerint imperiti esse perfecta, expoliunt illa artifices, qui nouerunt adhuc quid illis desit, ut mirentur homines tantam expolitionem rebus accessisse, quas iam perfectas pronuntiauerant.* Fit hoc & *in edificijs, & in picturis, & in vestibus, & propè in omni genere artium.* Primò iudicant illud iam quasi perfectum esse, ut oculi eorum amplius nihil desiderent. Sed aliud iudicat oculus imperitus, aliud iudicat artificis regula. Sic & viri sancti versantur ante oculos Dei, tamquam sine culpâ, tamquam perfecti, tamquam Angeli: nouit autem quid illis desit, qui vindicat in omnes

Ioan. 15, 2

Laurent.
Iust. Lign.
vit. de Pa-
tient. c. 3.

Psal. 98, 8.

August. in
Psalm. 98.

nes affectiones eorum. Vindicat autem non irascens, sed propitius: & ad hoc vindicat ut perficiat cœptum, non ut damnet eiectum. O quàm vtiliter, inquiebat Staurophila, hæsitavi, quando tam luculenter ignorantia mea instruitur! Verè enim nemo mundus à foribus. Dum enim per varias actiones vitæ humanæ sollicitudo distenditur, necesse est de mundano pulvere etiam religiosa corda sordescere.

Leo Ser. 4.
de Quadr.

Et quis est, Domine, qui non aliquid iniquamenti hîc aut ibi contrahat? *Septies cadit iustus.* & vix etiam laudabili vitæ hominû, si absq; misericordiâ Redemptoris iudicetur!

Prou. 24,
16.

Benè igitur, aiebat Christus, *flagello CRUCIS puluis excutitur, quem ad deformationem animæ iniquitas assiduata congescit, ut exteriori vulnere sanetur plaga interior.* Purgari ille non vult, qui Dei flagella non admittit. Tribulationis virga omnem terrenæ conuersionis puluerem excutit, ut animæ vestis purior nitidiorque euadat.

Blesens.
Epist. 31.

Mens etenim certa, & puri sibi conscia cordis,

Prosper
Epigr. 52.

Hoc plus splendet, quò magis atteritur.

O quàm præstans, aiebat Staurophila, hoc beneficium! Ecquis non ambiat feruentissimis votis, ut CRUCE aliquâ affligatur, ut ita animæ vestis expurgetur? Memini enim eiectum in tenebras exteriores, qui nuptiali carebat veste; & in cælestem illam Ierusalem;

Matth. 12,
11.

Apoc. 21,
27.

Hieron.

Epist. 33.

ad Castrut.

Ezech. 16,
42.

Petr. D^{ca}. n.

libr 8.

Epist. 6.

non intraturum aliquid coinquinatum. Ut non minimum, inquiebat Christus, hoc beneficium; ita magna ira est, quando peccantibus non irascitur Deus. unde & in Ezechiele ad Ierusalem, Iam, inquit, non irascar tibi, zelus meus recessit à te. Medicus si cessauerit curare, desperat. Laudanda proinde diuina dispensatio, quæ ad hoc suos temporaliter verberat, ut perpetuis eos flagellis abscondat: ad hoc premit, ut eleuet; ad hoc secatur, ut sanet; ad hoc deijcit, ut exaltet. Qui enim bona agit, & mala suscipit, quidquid ei iuste retributionis in terrâ subtrahitur, hoc illi in celo multiplicius cumulatur. Porro autem Medici corporum, quos desperant, ad percipienda passim quæ petierint alimenta relaxant: at quos erigendos esse conijciunt, cuncta eis noxiæ delectationis edulia minaciter interdiciunt: antidota insuper & amara propinant, ut per amaritudinis haustum, ad incolumitatis dulcedinem conualescant. Quid ergo mirum, si Medicus animarum, omnipotens Deus, & quos perpetuæ morti cernit obnoxios, viuere delectabiliter sinat; & quos ad vitam eligit, sub strictâ seueritatis suæ lege constringat? Nam & animalia, quæ in proximo mactanda disponimus, indulgentius victitare permittimus, & largiora illis alimenta prebemus: eorum verò penuriam & maciem paruipendimus, quæ ad usum seminis, & ad propa-

propagandam sobolem reseruamus. Vites quoque
 & fecunda arbores putationibus subiacent, ste-
 riles autem, & quae ignibus sunt tradenda, ra-
 mis euagantibus, quò liberius eò diffusius pa-
 tent. De tuis igitur pressuris atque molestijs
 gaude, & totis in Domino visceribus gratula-
 re. Quia quò magis affligeris, tantò magis
 animæ vestis expurgatur & expolitur.

Attollebat hinc vocem Staurophila: *O al-* Rom. II,
titudo diuitiarum sapientiae & scientiae Dei! 33.
quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, &
inuestigabiles viae eius! Quis enim non pu-
 taret misericorditer agi cum peccatoribus,
 cum eis parcitur, cum nullâ poenâ affligun-
 tur? At verò magna misericordiae iam est, ne- August.
 quitiae impunitatem non relinquere, ne cogatur Serm. 37.
 Deus in extremo gehennâ damnare. O quanta de Verbis
 poena, nulla poena! Hoc nimirum est, inque- Domini.
 bat Christus, quod in Psalmis legisti: *Non* Psalm. 80,
audiuit populus meus vocem meam, Israël non 12.
intendit mihi. Sed quid inde secutum? *dimisi*
eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in
adinventionibus suis. Hoc & illud, quod per
 alium Prophetam dictum est: *Misereamur* Isai. 26, 10.
impio, & non discet iustitiam. Quid enim est
 hoc, nisi, Si impiis miserearis & parcas, mane-
 bunt in suâ impietate, nec conuertentur ad
 iustitiam. Subiecit rursus Staurophila: *Mi-* Bernard.
sericordiam hanc ego nolo, Domine, super om- Serm. 42.
nem in Cant.

- nem iram miseratio ista, sepiens mihi vias iustitiae. Satius profectò mihi iuxta Prophetam
 Psal. 2, 12. consilium apprehendere disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & peream de viâ iustâ. Volo irascaris mihi Pater misericordiarum, sed illâ irâ, quâ corrigis deuium, non quâ extrudis de viâ: illud mihi tua benigna animaduersio parit, hoc formidolosa nutrit dissimulatio.
- Hab. 3, 2. Cùm enim sentio te iratum, tunc maximè confido propitium: etenim cùm iratus fueris, misericordiae recordaberis. Dicam igitur cum
 Iob. 6, 10. S. Iob, Hec mihi sit consolatio, vt affligens me dolore non parcas. Domine hîc vre, hîc seca, vt in æternum parcas.
- August.

CAPVT III.

CRVX oculos mentemque aperit.

Sola vexatio intellectum dabit auditui.

Isa. 28, 19.

Bos ego, corpus ager, CRVX stiva, colonus
IESVS.

Prò quantos fructus, si bona terra, feret!

OLITVM CRVCIS iter cum Christo suo Staurophila carpebat: accidit autem vt campum quemdam, in quo agricolæ terram aratro subigebant, transfirent. Hic oculorum curiositati non nihil indulgens Staurophila, boues arantes, colonos stiuam tenentes defixius considerabat. Christus ab hoc spectaculo ad interiora eam suauiter reuocans, Vt, inquit, placet tibi hæc aratio, quam non indiligenter videris attendere? Sensit illa, emissitios oculos in se notari: pudore proinde suffusa, hiscere non audebat. At benignissimus IESVS modicam hanc noxam dissimulandam potiùs quàm perstringendam ratus, Præbet, inquit, & hoc rusticanum opus, quod te in VIA CRVCIS erudiat; nec frustra illud occurrisse arbitre-

V 5

ris.

Sola vexatio intellectum dabit
auditui. *Isaie 28, 19.*

*Bos ego, corpus ager, CRVX stiuva, colonus IESVS.
Prô! quantos fructus, si bona terra, feret.*

ris. Quid enim similius CRVCI quàm aratrum? nam bonus agricola cùm parat terræ solum vertere, non nisi per signum CRVCIS id facere conatur. Dum enim aratro dentale subijcit, affigit aures, stiuam inserit, figuram CRVCIS imitatur. Atque hinc non difficulter elicies quid in arcano sensu sit aratrum ducere; id enim aliud non est, quàm quasi quodam compunctionis instrumento, ligno, & ferro Dominicæ Passionis, duritiem sui cordis atterere, atque ad proferendos bonorum operum fructus aperire. Est, inquam, vomere CRVCIS terram subiecti exterioris edomare. Nam quemadmodum terra opus habet ut aretur & proscindatur, ita anima fidelis, pro ligone indiget tentationibus & afflictionibus, ne producat malas herbas, ut eius emolliatur durities, ne nimium efferatur & exiliat. CRVX igitur aratrum est, ager ipse homo, agricola Pater cælestis.

Vixdum capio, inquiebat Staurophila, quid ex aratri huius ductu sperandum commodi. Quamquam enim CRVCES & afflictiones vomeris instar hominem totum conscindant, quorsum id tamen fiat, aut quo fructu, non vsquequaque intelligo. Scio autem, quòd qui arat, in spe fructus percipiendi debeat arare. Dicam apertius, inquiebat Christus. Vt aratrum terram aperit, & suscipiendo

Maxim.
Taurin. de
Cruce Do-
mini Ho-
mil. 2.

Psda c. 41.
in Luc.

Faustus
Rhegiens.
Epist. 2.
Tom. 3.
Biblioth.
PP.
Chrysoft.
Tom. 1. in
Psal. 125.

1. Corinth.
9, 10.

piendo semini præparat; non secus CRVX
& tribulatio cor referat, ad semen diuini
verbi excipiendum, & ad eius veritatem ag-
noscendam aptum reddit. Quod enim in
prosperitate homines ignorant, id in aduer-
sitate vel serò tandem cognoscunt. An non

Isaia 28,
19.

legisti, *Vexatio intellectum dabit auditui? Vel-
licat enim surdascentem aurem CRVX, vt
velit nolit attendere cogatur. Prosperitas ve-
rò stultorum aggrauat & obturat aures, vt
audire nequeant. Appositè igitur de Deo*

Iob 36, 15.

*scriptum: Eripiet de angustiâ suâ pauperem,
& reuelabit in tribulatione aurem eius. Quid*

Gregor.
l. 26. Mo-
ral. cap. 23.

*autem est aurem in tribulatione reuelare, nisi
auditum cordis verberum plagis aperire? Cum
enim præcepta despiciamus, piâ districtione no-
biscum agitur, vt flagella timeamus. Aurem
itaque cordis tribulatio aperit, quam sæpè hu-
ius mundi prosperitas claudit.*

Tandem, inquiebat Staurophila, capere
videor, quod antea ignorabam; nempe hoc
est quod vulgò dici solet, Παθήματα, μαθή-
ματα. Nocumenta, documenta. Vnde Cræsus
Cyro dicebat: *Etsi molestiam mihi calamita-
tes meæ attulerint, eadem tamen mihi doctri-
næ loco fuerunt.*

Herod. l. 1.

Felices porrò illi, subijciebat Christus, qui
hanc è CRVCE Philosophiam hauriunt! &
ad paternas Dei castigationes oculos ape-
rientes,

rientes, vitam emendant. Raphaëlis moni-^{Tob. 11,}
 tione edoctus Tobias imposito felle, patris^{13.}
 sui oculos serenavit: & in Euangelio legis,
 luto cæcum à natiuitate fuisse illuminatum.^{Ioan. 9, 6.}
 Quid hoc aliud innuit, quàm aduersitatibus
 & rebus naturâ contrariis mentis lumen re-
 stitui? Hoc est ergo CRUCEM illuminare, ve-
 xationem dare intellectum auditui. Fatetur
 de se id Regius Vates. *Conuersus, ait, sum in*^{Pfal. 31, 4.}
ærumnâ meâ, dum configitur spina. Benè et
enim confixus est, qui conuersus exinde est; be-^{Bernard.}
nè pungitur, quisquis compungitur. Multi cùm^{Serm. 48.}
sentiunt spinam, corrigunt culpam. Vis aliud
exemplum? Magnus ille Babylonis Rex
Nabuchodonosor Deum non cognoscebat
cùm diceret: Nonne hæc est Babylon magna,^{Dan. 4, 27}
quam ego ædificaui in domum regni, in robore
fortitudinis meæ, & in gloriâ decoris mei? At
postquam ab hominibus eiectus, cum bestiis
& feris habitauit, fœnum vt bœs comedit,
& rore cæli corpus eius infectum est; tunc
tandem oculos ad cælum leuauit, tunc sen-
fus illi redditus, tunc benedixit Altissimo, &
agnouit quia non est qui resistat manui eius.
Impius Manassès & idololatra seëtabatur au-^{2. Paralip.}
guria, obseruabat somnia, maleficis artibus in-^{c. 33. vsque}
seruiebat, multaq; mala operatus fuerat coram^{ad v. 12.}
Domino, vt irritaret eum: postquam verò
captus & vinculus catenis atque compedibus
 du-

ductus est in Babylonem, tunc orauit Dominum Deum suum, & egit pœnitentiam valde Deo patrum suorum. Tunc cognouit quod Dominus ipse esset Deus. Prodigus ille adolescens in se reuersus non est, nisi postquam cœpit egere, filiquas cum pœrcis vorare, & tantum non fame perire; ita multi benè facere nesciunt, nisi malè illis fiat: malè agunt, nisi malè cum eis agatur.

Baron.
an. Christi
602.

Cedren. in
Annalib.

Psal. 118,
137.

Næ ille felix dicendus, aiebat Staurophila, cui percutiendo aperiuntur oculi, si antea non videbat. Beatus ille, qui aduersitate illud cognoscit, sine cuius notitia cælo exularet. Aperuit ita oculos, aiebat Christus, Mauritius Imperator, qui immemor Dei vixit, cum millia aiquot innocentium Christianorum à barbaro immanissimè cædi passus est, quos minimo pretio redimere licuisset. At cum ex variis prædictionibus & visionibus manum Domini ad vlciscendum agnouit, specimen edidit probatissimi Christiani, conficiens sibi è calice iræ Dei poculum medicina, quod sibi prodesset ad peccatorum purgationem, & perfectam salutem. Ante oculos enim eius, iussu Phocæ Imperatoris, necati sunt quinque eius filij. Tum ille compunctus, altâ philosophiâ dixisse fertur: Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum. Tandem & ipse Mauritius ultimo loco occisus est, cum se casu superiore in omni-

omnibus demonstrasset. Vtinam, inquiebat Staurophila, ita scaperent homines, ac intelligerent, ideò mala aut permitti aut immitti à Deo, vt mali esse definant! sed *obscuratum* Rom. 1, 21
est insipiens cor eorum; non norunt hæc bona ex iis, quæ mala ipsi vocant aut putant, elicere. Tuâ autem Domine prouidentia etiam hæc talia ad eorum salutem ordinat.

Hoc est, aiebat Christus, *diligentibus Deum* Rom. 8, 28
omnia cooperantur in bonum. Ideò siquidem permittuntur etiam bonis accidere mala, ne summum bonum malè deserant, sed ad illud in malis potius recurrant. *Matrum plurima* Chrysoft.
cum nihil obsecrando proficere se viderint, lar- l. 1. de Pro-
uas quasdam, horrorisq; stigmata parant, atque uid. Dei.
ita pueros ad reditum impellunt; persuadentq;
ad se iterum recurrere. Idem & hominibus contingit: quando enim malignus ille dæmon eos perterret, quando ingruit aliqua CRUX vel afflictio, tunc frugi efficiuntur; tunc seip-
fos agnoscunt, tunc ad Deum omni studio re-
currunt.

Auxilium de tribulatione. Psal. 107, 13.

Tuta salutifere miseram CRVCIS anchora firmet,
Tota vel equoreis naufraga mergor aquis.

CAPVT IV.

CRUX anchora spei, tessera salutis.

Auxilium de tribulatione. *Psalm. 107, 13.*

Tuta salutifera miseram CRVCIS anchora
firmet,
Tota vel equoreis naufraga mergor aquis.

MBVLANTEM aliquando ad littus IESVM, ponè cum CRUCE sequebatur Staurophila. Ecce autem sæuior quædam exorta procella incautam in mare deiecit. Cumque fluctuum voluminibus paulò iam abriperetur longiùs, illacrymans exclamabat: *Saluam me fac Deus, quoniam intrauerunt aqua vsque ad adimam meã.* *Psalm. 68, 1.*
Veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me. *vers. 15.*
Eripe me, Domine, de luto, ut non infigar, neque absorbeat me profundum. *vers. 6.*
Cùm hæc & his similia altâ lugubrique voce quereretur, Christus ad eam, Quid est, inquit, quòd ipsa tibi, quâ licet, non succurras? An nescis CRUCEM, quam geris, anchoræ tibi loco esse, quâ in mediis etiam fluctibus firmam te reddas ac tutam? Dicebat hæc

X

Chri-

Christus, & simul apprehensâ eius CRUCE, ad terram benè madentem, & tantùm non exanimem reduxit.

Post modicum temporis vt ad se rediit, ita eam allocutus est: Animaduertisne, Staurophila, hos aliosque, qui tibi in hoc itinere accidere casus, totidem documenta esse, quæ aut VIAM CRVCIS cautè perambulare, aut virtutem eius multò maximam te edoceant? Ecce enim, quid aliud est præfens sæculum, quàm mare magnum & spatiosum, plenum procellosis voraginibus? Pelagus hoc longè lateque protensum, diuersis peccatis, & variis tentationibus, velut quibusdam fluctibus æstuat. *Mens quippe humana, quot tentationes patitur, tot flatibus mouetur. Hanc enim plerumque ira perturbat. cum recedit ira, succedit inepta letitia. luxuria stimulis vrgetur: æstu auaritia longè lateq; ad ambienda, quæ terrena sunt, tenditur. Aliquando hanc superbia eleuat, aliquando verò inordinatus timor in infimis deponit. Et, quàm magnam faciunt tempestatem multitudines cupiditatum, quæ velut in quodam freto corporis nauigantem hinc atque inde perturbant, vt gubernator sui esse animus non possit.*

Horresco, inquiebat Staurophila, auribus oculisque hauriens discrimina & fluctus, cum quibus mihi quotidie luctandum. *Quod enim*

Gregor.
l. i. i. Moral.
c. 23. in
c. 13. Tob.

Ambros.
Apol. poster.
pro
Dauid, c. 3.

enim mare abruptius quàm sæculum? tam infidum, tam mobile, tam profundum, tam immundorum spirituum flatibus procellosum.

Ambros.
Præf. in
4. lib. super
Luc.

Quis autem euadere pericula hæc poterit? quis emergere de profundis aquarum, de lacu miseriæ, & de luto faciis? Neque ego, aiebat Christus, fidere huic pelago te velim.

Noli credere, noli esse securo. Licet in modum stagni fusum aquor arrideat, licet vix summa iacentis elementi spiritu terga crispentur, magnos hic campus montes habet. Intus inclusum est periculum, intus est hostis. In illo æstu, charybdis luxuriæ salutem rotat. Ibi ore virgineo, ad perpetranda naufragia, scylla seu renidens libido blanditur. Hic barbarum littus, hic diabolus pirata, cum socijs portat vincula capiendis.

Hieron.
Epist. 1. ad
Heliod.

Sed enim, aiebat Staurophila, doce, quæso, benignissime IESU, vt me in hisce fluctibus dirigam. Docuit te, inquiebat Christus, Apostolus meus Paulus, cum diceret: *Fortissimi- num solatium habemus, qui confugimus ad tenendam propositam spem: quam sicut anchoram habemus anime tutam ac firmam. Quem admodum enim de navi quæ in anchoris est, recte dicimus quod iam in terrâ sit, adhuc tamen fluctuat, sed in terrâ quodammodo educta est contra ventos, & contra tempestates; sic contra tentationes huius peregrinationis nostræ*

Hebr. 6.
18.

August. in
Psalm. 64.

Anton.
Balingh. in
Soopa-
diâ, tit. Ad-
uerſitas.

ſpes noſtra fundata, facit nos non abripi in ſaxa. Nec melior anchora ſalutari CRUCE, quæ ipſam ſuâ figurâ manifeſtè repræſentat. Echinus Marinus, quem fluctus vehementiores ad terram deuoluere, violenterque allidere ſolent, periculi metuens, vt vitæ ſuæ prouideat, ſpinis, quibus totus inuolutus eſt, minutioſiorem aliquem calculum colligit, vt eo ſe quodammodò libret ſtabiliatque contra procellas, ne earum vi in ſiccum propellatur. Idem & te facere oportet. Sæuiant venti, exurgant procellæ, non tibi, ſed Deo adiutori tuo innitere. Me veram petram & lapidem angularem ſolle, illique firmâ ſpe inhæreas, & nulla te deiiciet tempeſtas. Dic cum Prophetâ: *Mihi autem adherere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo ſpem meam.* Inhærebat huic anchoræ tribulationibus undique cinctus S. Paulus, Scio, inquiens, *quæ hoc mihi proueniet ad ſalutem, per veſtram orationem, & ſubministrationem Spiritus Ieſu Chriſti, ſecundùm expectationem & ſpem meam, quia in nullo confundar: ſed in omni fiducia, ſicut ſemper, & nunc magnificabitur Chriſtus in corpore meo, ſive per vitam, ſive per mortem.*

Sed & hoc euidentiùs intelligere volum, aiebat Staurophila, quæ CRUX mihi futura anchora ſpei, aut quomodo in tantâ ſalutis in-

incertitudine tribulatio labantem animum
 ita fulciat, vt certam beatitudinis concipiat
 fiduciam. Num ignoras, aiebat Christus, tri-
 bulationem prædestinationis esse symbolū?
 CRUCEM, arham salutis, & æternæ beatitu-
 dinis tesseram? *Quem enim Deus diligit, per*
aqua, per iniqua, per fluxus & refluxus perdu-
cit ad portum. Et quemcumque potioribus do-
 nis exornare sublimiterq; transformare decre-
 uerit, eum non blandè & molliter lauare, sed
 totum in mare amaritudinis immergere con-
 suevit. Quo autem fructu? nisi illo, de quo
 Sara dicebat: *Hoc pro certo habet, omnis qui*
te colit (ô Deus!) quod vita eius, si in probatio-
ne fuerit, coronabitur: quia post tempestatem,
tranquillum facis; & post lacrymationem &
fletum, exultationem infundis. Apertius dixit
 Apostolus: *Si quid patimini propter iustitiam,*
beati. Hæc est enim gratia, si propter Dei con-
scientiam sustinet quis tristitias, patiens iniu-
stè. Et quid clarius, quàm quod ipse in Euan-
 gelio dicebam: *Beati qui persecutionem pa-*
tiantur propter iustitiam, quoniam ipsorum
est regnum celorum. Certa itaque atque secu-
 ra est expectatio promissæ beatitudinis, ubi
 est participatio Dominicæ CRUCIS. Qui enim
 compatitur, & conglorificabitur. O amplif-
 simum, aiebat Staurophila, spei fulcrum! ô
 quantum auxilium in tribulatione! Non

Lipfius
 Centur.
 miscel.
 Blo. Instit.
 spirit. c. 8.

§. 3.

Tob. 3, 21.

1. Petr. 3,
 14.
 1. Petr. 2,
 19.

Matth. 5,
 10.

Leo Ser. 9.
 de Quadr.

adeò CRVX affligere deinceps poterit, quàm
expectatio æternæ salutis consolari. Tu au-

Pf. 88, 10.

tem Domine, qui *dominaris potestati maris,*
& *motum fluctuum eius mitigas,* gubernamē

August. in
Soliloq.

in hoc æquore, ne peream in fluctibus. Vno

CRVCIS, *retrahē me ab hoc pelago ad te sola-*

men vnicum, quem à longè (quasi stellam ma-

tutinam & Solem iustitiæ) vix lacrymanti-

P sal. 6, 6.

bus oculis in littore celestis patriæ me exspe-

ctantem video. Exaudi Deus salutaris noster,

spes omnium finium terra, & in mari longè. In

mari turbulento versor; tu in littore stans,

aspicis pericula nostra: saluam me fac propter

nomen tuum. Da, Domine, inter scyllam & cha-

rybdim ita tendere, & tenere medium, ut utro-

que periculo euitato, secura perueniam ad

portum.

CAPVT V.

EX CRUCE vinum spirituale.

In mundo pressuram habebitis.

Ioan. 10, 33.

*Si graue formides CRVCIS hoc torcular acerba,
Eia age, dulce bibas, quod fluit inde, merum.*

VTVMNVS erat, & vuis colligendis aut vino torculari exprimendo passim exercebantur agricolæ. Non poterat id non frequenter in oculos mentemque Staurophilæ incurrere: nam quaquauerius pergeret, vindemiam cernere erat. Comoda hæc Christo visa occasio, vt more suo fructum aliquem CRVCIS discipulæ aperiret. Ita proinde inquit: Non est, mihi crede Staurophila, quod tribulationis emolumenta luculentiùs repræsentet, quàm hæc botrorum, quam cernis, in torculari expressio, idque velim non indiligenter abs te considerari, ne sub pressurâ CRVCIS animo deficias.

Volupe mihi erit, aiebat illa, audire hoc mysterium, neque iniucundum fore sermonem suspicor de vino, quod latificat Deum Iudic. 9, 13.

In mundo pressuram habebitis. Ioan. 16, 33.

*Si graue formides CRVCIS hoc torcular acerbæ,
Eia agē, dulce bibas quod fluit inde merum.*

33. & homines. Mixta erit, inquit Christus, oratio, siue, vt ita dicam, suauis-amara; dulcedinem enim propinabit vinum, at pressuram & afflictionem exprimet torcular. Qualis qualis fuerit, aiebat Staurophila, grata erit; quia à sacro tuo ore, & de re saluberrimâ; quare tota iam audire gestio.

Principio, aiebat Christus, illud aduerte-
 re te velim, quid agatur in visibilibus torcularibus, & hoc ipsum spiritualiter agi in hominibus videbis. *Vua certè pendet in vitibus, & oliua in arboribus, pro his enim fructibus solent torcularia preparari. Et quamdiu pendet in frutetis suis, tamquam libero aëre perfuuntur: & nec oliua oleum est, nec vua vinum ante pressuram. Sic sunt & homines, quos prædestinavit Deus conformes fieri imaginis Filij sui, qui præcipuè in passione magnus botrus expressus est. Huiusmodi ergo homines, antequam accedant ad seruitutem Dei, fruuntur in hoc sæculo, tamquam deliciosâ libertate, velut vnae, aut oliuae pendentes. Sed quoniam dictum est: Fili, accedens ad seruitutem*

August. in
Psalm. 83.

Rom. 8, 19

Eccli. 2, 1.

Dei, sta in timore, & prepara animam tuam ad tentationem; accedens quisque ad seruitutem Dei, ad torcularia venisse se cognoscat, conturbabitur, conteretur, comprimetur, non vt in hoc sæculo pereat, sed vt in apothecas Dei defluat. Exuitur carnalium desideriorum in-

tegumentis, quasi vinacijs. Vnde Paulus ait:

Coloss. 3.9 *Exuite vos veterem hominem cum actibus suis, & induite nouum. Hoc totum non fit nisi de pressurâ, propterea torcularia nominantur. In pressuris constituti ad hoc conteruntur, ut amorem, quo ferebantur in ista mundana, secularia, fluxa, peritura exuentes, passi in eis in hac vitâ tormenta, & tribulationes pressurarum, & abundantiam temptationum, incipiant*

Pfal. 9, 10. *querere illam quietem, quæ non est de hac vitâ, & sit Dominus refugium pauperi: & in hac pressurâ defluit vinum, defluit oleum, quæ sunt bona desideria.*

Desidero, aiebat, Staurophila, ô desiderium & fatietas cordis mei, prælo CRVCIS quanta quanta sum comprimi, ut bona desideria de bono corde exprimantur. Scio enim quia in torculari fructuosa pressura est. vna in vite pressuram non sentit, integra videtur, sed nihil inde manat: mittitur in torcular, calcatur, premitur, iniuria videtur fieri vne, sed ista iniuria sterilis non est, imò si nulla iniuria accederet, sterilis remaneret. Rectè dixisti, aiebat Christus: botrus enim quamdiu in vite pendet, nec in vini saporem liquatur, cui utilis est? putrescet sensim, aut à volucribus cæli comedetur. Si verò in torculari prematur, vinum defluit, & in cellarijs reconditur. CRVCIS pondere hîc premi, tribulatio-

August. in
Psal. 55.

tionibus oportet fatigari, vt anima tamquam vinum in æterna tabernacula mereatur recondi. Erras profectò, Staurophila, erras, si cogites te integram & non probè contusam, peruenturam ad cælum. *Miserere mei Domine*, clamabat Dauid, *quoniam conculcauit me homo*. Dic & tu idem cum illo: sed *noli timere, quia conculcauit te homo, vinum habeto, vna facta es, vt calceris.* * *Vt enim botri vineæ calcati ac pressi latissimum liquorem vini suo agricola atque vinitori effundunt: sic viri Dei iusti ac sancti diris cruciatibus atque pressuris hominum, botrorum instar, afflicti ac torti, per victoriam salutarem cultori Deo, mihiq̄ue caelestem latitiam de se pariunt ac promunt.*

Psal. 55. 1.

August. in
Psal. 55.* Philo.
Carpath.
in cap. 7.
Cant.

Non reformido calcari, reponebat Staurophila, modò caelestibus recipiar vasis. O quàm gloriosum erit premi! quàm dulce cruciari! modò efficiar vinum suauissimum, *dignum Dilecto meo ad potandum, labijsq̄ & dentibus illius ad ruminandum.* Sitit enim anima mea refocillare sitim æstuantissimæ animæ tuæ, Domine IESV, nostri amore languide. Meritò tu quidem id feceris, inquebat Christus, debitum enim id meo in te amori. Et ingrata prorsus fueris, amantisq̄ue nomine partem digna, si gratiam referre negligas. Quanti enim mihi stetit, vt sponsæ
meæ

Cant. 7. 9.

Isai. 63, 3. *meæ vinum optimum propinarem? Torcular enim calcaui solus, & aspersus est sanguis super vestimenta mea, & omnia indumenta mea inquinavi.* Ego botrus Cypri, in vineis Engaddi, botrus Terræ promissionis è CRVCIS vecte suspensus, qui spiritalis vindemiæ, passionis scilicet meæ tempore, torculari CRVCIS expressus, vinum lætitiæ fidelibus propinavi. Hoc vinum germinans virgines, * magnificentiâ regiâ dignum, * vinum verè cor hominis lætificans, vt qui illud biberit, non immeritò exclamet: *Calix tuus inebrians quàm præclarus est!* Magnum proinde non erit, si vt vicem mihi reddas, & ipsa velut vua matura in torculari conculceris, vt defluente vino potes dilectum animæ tuæ. *Prepara igitur te ad pressuras, sed noli esse arida, ne de pressurâ nihil exeat.*

CAPVT VI.

CRUCE homo fit Templum Dei.

Nescitis quia templum Dei estis, &
Spiritus Dei habitat in vobis?

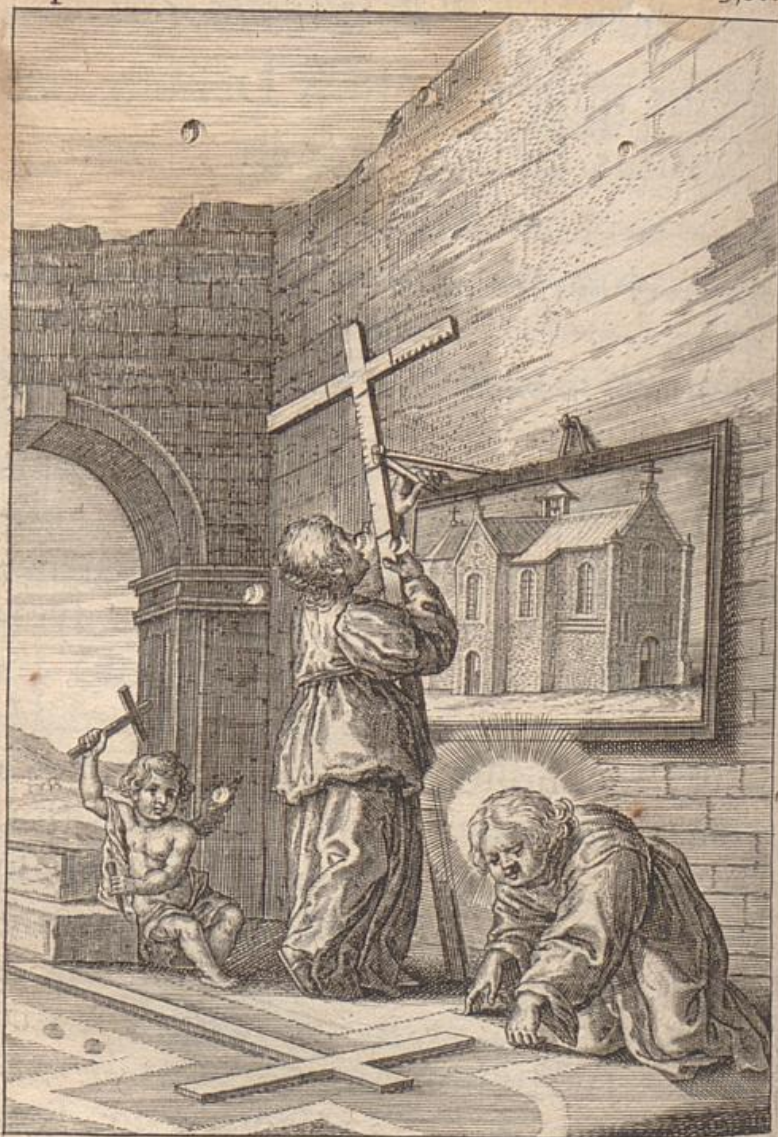
1. Corinth. 3, 16.

*Inspice, & adifica mihi tale in pectore tem-
plum,
Quale tibi in molli CRUX mea signat humo.*

D pulcherrimi cuiusdam tem-
pli occursum nonnihil subsi-
stens Staurophila, ædificij ma-
gnitudinem, structuræ sym-
metriam, aliaque similia ac-
curatius contemplantur. Et paulò confidē-
tior effecta, Christo dicebat: *Magister, qualis* Marc. 13, 1
structura! & quales lapides! Cui Christus,
Opportunè, inquit, me ducis ad sacram
hanc ædem, quæ interioris templi in ani-
mâ Deo exstruendi typum suggerit. Nam &
hoc CRUCIS baiulatione perficitur, vt ani-
ma velut sanctissimum quoddam taberna-
culum diuinæ Maiestati consecratur. Stupens ad hæc Staurophila, Egóne, inquiebat,
Deo templum ex me & in me construam?
Quid hoc quæso mysterij? Respondebat
Chri-

Nescitis quia templum Dei estis, et
Spiritus Dei habitat in vobis. 1 Cor. 3, 16.

*Inspice, et edifica mihi tale in pectore templum,
Quale tibi in molli CRVX nostra signat humo.*

Christus: Tu quidē, ō Staurophila, *sublimi in domo habitas, quæ à Deo tibi fabricata est: corpus hoc dico, quod sic cōpegit, quod sic aptavit, quod sic ornauit & ordinauit, ut gloriose in eo & delectabiliter habitares. Sed & ipsi corpori domum fecit excelsam, aptissimam & decoram, dico autem sensibilem dico & inhabitabilem mundum. Nonne ergo indignum reputas, ut tibi ipse fecerit domum, tu verò ei templum ædificare dissimules? Propterea iam ne dederis, ō filia, somnum oculis tuis, & palpebris tuis dormitationem, donec inuenias locum Domino, tabernaculum Deo Iacob.*

Bernard.
Serm. 2. de
Dedicat.
Eccles.

Psal. 131, 4

Sed, inquebat Staurophila, ubi inuenitur huius ædificij locus, aut quis potest esse architectus? neque enim Altissimus in manufactis habitat. Quod ergo ædificabo templum ei, qui dicit, & verè dicit: Cælum & terram ego impleo? Quid? respondebat Christus. An non legisti, Ego & Pater veniemus, & mansionem faciemus. Iam ergo ubi preparanda sit domus Dei facile colligis: quoniam non capit eum, nisi imago sua. Anima capax illius est, quæ nimirum ad eius imaginem est creata. Propter quod iam festina, adorna thalamum tuum, quoniam complacuit Domino in te, & terra tua inhabitabitur. Exulta satis filia Sion, habitabit in te Deus tuus. Illa admirans, ait: Et unde hoc mihi, ut veniat Maiestas Domini mei

Bern. ibid.

Ierem. 23,
24.

Ioan. 14,
23.

Isaia 62, 4.

Zach. 9, 9.

Luca 1.

ad

ad me? quanta enim Dei benignitas? quanta dignatio? quanta gloria animarum, quod Dominus vniuersorum, & qui nullam habet indigentiam, templum sibi fieri iubeat in illis. Cui Christus: Credisne, Staurophila, Scripturis? scio autem quod credas. quid igitur illud est? *Templum Dei sanctum est, quod estis vos?* Et: *Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis?* Eia igitur, ædificemus, spirituale hoc tēplum. Nec est quod de formâ anxie quæras: nam Prophetæ olim dixit Deus: *Ostende domui Israël templum, & metiantur fabricam eius.* Audiui illud iam pridem, aiebat Staurophila, sed sensum eius affecuta non sum, nec modò quid sibi velit profus capio. Ipse Deus apud Prophetam, aiebat Christus, satis explicat quorsum velit figuram domus & fabricæ, & omnem descriptionem eius filiis Israël ostendi, nimirum *ut custodiant, inquit, omnes descriptiones eius, & præcepta illius, & faciant ea.* Voluit itaque instaurari templum iuxta ideam & dimensiones quas accuratissimè Ezechieli delineauerat. Templum autem Dei, quod quisque moliri debet, *non lapides aut lutum est, sed homo ipse qui figuram Dei gestat. Quod templum non auro & gemmarum donis corruptibilibus, sed æternis virtutum muneribus ornatur.* Nec mysterio vacat, quòd

I. Cor. 3,
16. 18.

Ezech. 43,
10.

Lactant. de
Iust. lib. 5.
cap. 8.

quòd idea templi CRVX fit. Cruciformes enim sunt pænè omnes, quæ Deo exstruuntur Basilicæ. Quin & in templo illo antiquo facile videre est, totam illius formam ita fuisse dispositam, vt CRVCIFIXI viam quamdam referret imaginem. Nam si in ipso vestibulo corpus extensum, vt meum in CRVCE positum fuit, imagineris, dexteram manum ad portam Meridianam, sinistram ad Aquilonalem, pedem vtrumque ad Orientalem spectare portam aspicias. Caput autem verget ad Sanctum sanctorum, vbi sedes erat Dei. *Caput enim Christi, Deus.* Altare verò holocaustorum in medio pectoris mei situm erat, in quo oblatum est illud sacrificium laudis, quò vno sacrificiorum omnium longè maximo omnia antiquæ legis sunt sacrificia consummata. A latere altaris dextro mare æneum collocatum, sanguinem & aquam à latere meo manantem referebat. Quid autem totum hoc denotat, nisi eum quem diuina Maiestas velut templum inhabitare decreuerit, vitam debere agere crucifixam, CRVCISQUE mortificationem iugiter in suo corpore portare?

Iam video, inquiebat Staurophila, quòd templi illa tendebat exstructio, quam mihi non vno nomine tam seriò commendabas: hoc enim inde conficitur, vt qui CRVCEM

Y tulerint

Hæc ex
Villalpan.
tom. 2. l. 4.
& lib. 5. variis locis.

tulerint quotidie, magnâ Dei dignatione templum fiant diuinæ Maiestatis. Id scilicet volui, inquiebat Christus. Excruciati enim afflicti, infirmi, domus sunt & habitaculum Dei. Glorietur enim Deus se cum his velut

Isa. 57, 15. domesticis habitare. *Hæc dicit excelsus & sublimis, habitans aternitatem, & sanctum nomen eius in excelsis, & in sancto habitans, & cum contrito & humili spiritu.* Habitat ergo

cum contritis, contusis, ærumnosis & afflictis. Et alibi, auersatus manufacta templa, disertè ait, se pauperculos & calamitosos potius inhabitare. *Calum, inquit, sedes mea, terra autem scabellum pedum meorum! Quæ est ista domus, quàm edificabitis mihi? & quis est iste locus quietis meæ? Omnia hæc manus mea fecit, & facta sunt vniuersa ista, dicit Dominus.* Ad quem autem respiciam, nisi ad pauperculum, & contritum spiritu, & trementem sermones meos? Viden' cum quibus, & in quibus Deus habitet? Et an non

2. Cor. 12, 9. Paulus idipsum testatur, dicens: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis? quare autem? vt inhabitet in me virtus Christi.* Quasi dicat: Libenter in morbis, doloribus & afflictionibus gloriabor, quia per ea, quasi in domo propriâ & tabernaculo suo inhabitat in me virtus & fortitudo Christi. Nam vbi deest humanum auxilium, ibi maximè adest diui-

diuinum. Vnde optimè Propheeta: *Tibi de-* Psal. 10, 14
relictus est pauper, orphano tu eris adiutor.

Hoc si verum, aiebat Staurophila, immò quia verum est (nefas enim de eo vel leuiter addubitare) non verebor & ego cum vase illo electionis dicere: *Placeo mihi in infir-* 2. Cor. 12,
mitatibus meis, in contumelijs, in necessitati- 10,
bus, in persecutionibus, in angustijs pro Chri-
sto. Sed obsecro te, ô sapientissime archite-
 cte, doce vlterius, quo pacto templi fabrica
 debeat construi. Faciam id, sed breuiter, aie-
 bat Christus, tu accuratiùs singula nota. *Pri-* Ex S. Do-
mum iacienda sunt fundamenta, quæ fides est, roth. Doct.
sine quâ impossibile est placere Deo. Constitue 14.
deinde supra fundamentum ædificium ex- Hebr. 11, 6
 cellentissimum. Adijce lapidem obedientiæ:
 apponat & virtus alterum patientiæ lapidè:
 singulæ deinde adiectæ virtutes, singuli lapi-
 des erunt. Caritas annectet parietè parietì.
 Bitumen humilitas est, quæ ceteras virtutes,
 vt tales sint, efficit. Tectù timor Dei. Corona
 quæ supra tectum præcipitur in lege adhiberi,
 ne paruuli cadant, prudentia est. In hoc
 ædificio extruendo tua desudet industria, vt
 habere inhabitantè spiritum sanctum possis.

Breui hoc compendio, aiebat Staurophi-
 la, multiplices virtutes commendari cerno,
 quarum singulæ plurimas habeant difficul-
 tates: & quæ ego paupercula omnes has com-

parem? Quid vis? aiebat Christus. ex vno lapide non fit domus: plures, immò omnes virtutes ad spiritualem fabricam concurrunt; sed eas expetere & expectare oportet à Domino virtutum, *qui dat omnibus affluenter, & non improperat.*

Iacobi 1, 5.

Sed redeamus ad schema CRVCIS, quod potissimum imitandum proposui. Scias autem, nisi errare velis, tibi seruandas omnes CRVCIS dimensiones, & in hoc exactissime iuxta Apostoli mei instructionem incumbendum, *ut possis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum.* Iuxta hanc formã tota spiritualis machina dirigenda est. Latitudo CRVCIS est transuersum illud lignum, in quo porrectæ sunt manus; longitudo, ipsum CRVCIS hastile; altitudo accedit, si CRVX erigatur, est enim altitudo summitas CRVCIS erectæ; profundum, est infimum CRVCIS terræ infixum. Hæc iam mystico

Ephes. 3,
18.

Ex August.
Serm. 3. de
Annuntiat.
Domini, in
Psal. 103.
Hom. 3. ex
Quinqua.

animæ templo applicemus. *Latitudo* sit charitas ad omnes, etiam inimicos, ita ut ex amore Dei homo nullam omnino refugiat CRVCEM, à quocumque demum illa, & quomodocumque proueniat. *Longitudo*, perseverandi longanimitas, ut CRVCEM ferentes quotidie, in eâ perseverent usque in finem. *Altitudo* sit spes cælestium præmiorum: &

COR

cor sursum, siue directa in Deum intentio. *Profundum* quod in terrâ figitur & occulta-
tur, inscrutabilia significat, iudicia Dei; vnde
timor, humilitas, & soliditas omnium virtu-
tum. O quàm pulchræ dimensiones hæ
templum non manufactum absoluunt!

Sed quis mihi det, inquit Staurophila, nulla vt earum fabricæ meæ desit? Tu Domine, qui eas docere non es dedignatus, pro bonâ voluntate tuâ ancillæ tuæ tribues. *Tu* Psal. 90, 9.
es enim spes mea & refugium meum. Verùm,
estne aliquid aliud in hac templi substru-
ctione considerandum? Est, inquit Christus: lapides enim singuli ad CRVCIS regu-
lam, & CRVCIS malleo debent conquadra-
ri. Num te latet decantatum illud:

*Scalpri salubris ictibus,
Et tunsiōne plurimâ,
Fabri polita malleo
Hanc saxa molem construunt,
Artisq; iuncta nexibus
Locantur in fastigio.*

Breuiar.
Rom. in
Hym. De-
dic. Eccle.

Vis autem scire quid sit quadrari? *Attende* August. in
similitudinem quadrati lapides, similem enim Psal 86.
te esse conuenit: in omni tentatione, in omni
tribulatione stare oportet, non cadere. Si im-
pellaris, si quâ vertaris, noli cadere; nam qua-
dratum lapidem quacumque verteris, stat. Sed
nec dolere fas fuerit, etsi instar lapidis dolari

contingat. Tanti enim est effici domum Dei, ut quiduis pro eo meritò tolerandum sit. Neque ego, aiebat Staurophila, iam refugio tribulationem, nec CRUCEM respicio, quæ me aptum faciat Dei habitaculum. *Templum enim Domini sanctum est, mirabile in equitate: & quid volo, nisi ut sanctificetur Dominus in me, ut ab eo inhabitante & ego quoque sancta efficiar corpore & spiritu?* Id utique, aiebat Christus, beneficio CRVCIS optimè assequeris: nam qui hîc seipso præbuerint templum Dei viui, efficiuntur & ipsi lapides viui, reponendi in cælesti illâ *Ierusalem, quæ edificatur ut ciuitas*, ad quâ de peregrinatione hac suspirant desideria electorum. Quinimò non lapidem tantùm cælestis illius ciuitatis eum faciam, qui CRUCEM tulerit vsque in finem, sed maximis etiam honoribus augebo. Nam *qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius: & scribam super eum nomē Dei mei, & nomen ciuitatis Dei mei nouæ Ierusalem, quæ descendit de celo à Deo meo, & nomē meum nouum.* O dulcissime Magister, inquebat Staurophila, *fiat mihi secundum verbum tuum!* Eia veniat aliquando tēpus illud, quo secundum misericordiam tuam magnam promissiones tuæ, quæ omne desiderium superant, in me compleantur! Votorū hæc summa meorum.

CAPVT VII.

CRVCI *decreta corona.*

Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. *Apocai. 2, 10.*

Aeternam doctâ CRVX fabricat arte coronam:

O quantum est, Christi pro CRUCE ferre CRUCEM!

IA CRVCIS faxis aspera, vepribus horrida, longitudine tædiosa, tota denique angusta & permolesta, in maximas sæpè angustias Staurophilam conijciebat. Fuit, cum pusillanimitate spiritus oppressa, seriò meditaretur viam deserere, CRUCEM abijcere, & tot exantlatos labores vnico momento reddere irritos. Sed *fidelis* 1. Cor. 10, *est Deus, qui non patitur suos tentari supra id* ^{13.} *quod possunt, sed facit etiã cum tentatione prouentum, vt possint sustinere.* Nam affulsit illicò afflictæ illi miserantis Christi benignitas, qui blandè eam consolans, *Esto, inquit, fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* Apoc. 2, 10 Aspera est hæc via, nec inficior, & scio quanta sustineas; at noli deficere, hisce dolo-

Esto fidelis vsque ad mortem, et dabo
tibi coronam vitæ. Apocal. 2, 10.

Æternam doctâ CRVX fabricat arte coronam.
O quantum est CHRISTI pro CRVCE ferre
CRVCEM!

ribus æterna respondet corona. *Beatus* siqui- Iac. 1, 12.
 dem *qui suffert tentationem; quoniam cum*
probatuſ fuerit, accipiet coronam vitæ, quam
repromiſit Deus diligentibus ſe. Ad hæc
 Staurophila: Delectat quidem mentem im-
 marceſcibilis illa gloriæ corona; ſed heu!
 nimium frangor & pænè fatiſco. Cui Chri-
 ſtus: *Mitte querelas. Niſi tentatio, nec corona;* Chryſoſt.
niſi certamina, nec præmia; niſi ſtudia, nec ho- Hom. 4. ad
noreſ; niſi tribulatio, nec remiſſio; niſi hiemſ, Pop.
nec æſtas. Ergo quando tentariſ, cognoſce quia
 paratur corona. Nonne tentatio Ioseph virtu- Ambroſ.
 tiſ eſt celebratio? nonne iniuria carceriſ, corona lib. 4. c. 4.
 eſt caſtitiſ? * *Vt gubernatoreſ nauis tempe-* in Lucam.
ſtaſ, Athletam ſtadium, militem acieſ, magna- * Baſil.
nimum calamitaſ, ſic Chriſtianum hominem Orat. 11.
tentatio probat. de Patient.

Ego verò, inquebat Staurophila, imbel-
 liſ miles, vires mihi deeſſe ſentio, nec athle-
 ticè valeo depugnare, multò minùſ vincere.
 Non pugnare te, Staurophila, ſed tolerare
 doceo. Non inferre, ſed perferre mala, coro-
 nam meretur. *Ladendo vincere, ſatanicarum* S. Iſidor.
legum eſt; ac proinde in Olympicis illiſ certa- Peluſ. 1. 2.
minibuſ, quæ in ipſiuſ honorem celebrantur, ſic Epift. 169.
coronam conſequuntur qui decertant. At in
ſpirituali palæſtrâ, contraria coronarum lex eſt.
Hic enim lege ſancitum eſt, vt qui percutitur,
non qui percutit, coronâ donetur. Hoc demum

caeleste stadium, hoc Angelorum theatrum merito esse creditur.

At durum est, inquiebat Staurophila, per saxa, per sentes & spinas graue hoc pondus CRVCIS circumferre. Quid times spinas? respondebat Christus. an non de illis crescunt rosæ, quibus coroneris in cælis? Ne vearis igitur, mea Staurophila, ad imitationem capitis tui, pro te spinis coronati, sentes & vepres pro diademate & seroto decôris tibi imponere, & ego dabo tibi coronam de lapide pretioso. Elige, cum electâ meâ Catharinâ Senensi, hîc spineam, vt postea recipias coronam auream.

Domine, vt video, inquiebat Staurophila, aurea hæc corona magni constat, & incudem & malleum pati oportet vt fabricetur.

Quid ni ita fiat? aiebat Christus, *afflictiones coronæ horum sunt, qui in eis certamen sustinent. Nónne & super dorsum meum fabricauerunt peccatores, prolongauerunt iniquitatem suam? Si iam & iusti inter malleum & incudem ponantur, ipsâ impiorum malleatione Deus eis coronam gloriæ componit. Habeto igitur & tu mentem fixam & duram sicut incudem, vt per alternos malleorum ictus & crepitus percussa, ludibriis & maledictis irrisionibusq; laceßita, iniurijs affecta, infracta, & in nullo laesa seu dissoluta perseuerans, tota lenis*

S. Nilus in
Parænesi.

Psal. 128, 3

Blesens.
Epist. 1 34.

Climach.
Grad. 4.

lenis & plana immobilisq; persistas. Malleum autem non pati, mollis est animi. Opportunè nonnemi Pythagoras dicebat: *Etsi argentum sis, ex te tamen nec obolus proba moneta fiet, cum tam impatiens existas.* Ita tibi quoque iure dixerim, quamuis argentea, quamuis aurea sis, pluribus precibus Deum fatiges, nullius tamen pretij es, quia malleorum impatiens: & ideò ex te pretiosa non fiet corona. Quibus verò infractus inter aduersa stat animus, næ illi splendidissimas sibi fabricant coronas. Talis S. Secunda Martyr, quæ tyranno aiebat: *Gloria nominis Christiani verberum ictibus augetur, & tot conciliat coronas sempiternas, quot temporarijs flagellorum ictibus pulsatur.* Quid verò hinc consequitur, nisi quòd vbi deest CRUX, vbi deest malleus, defuturam quoque coronam? Crede mihi Staurophila, *si tribulationes Sanctorum crudeli miseratione minuuntur, paulatim gemmis corona ipsorum priuatur; quia quantò in hoc seculo magis fuerint afflicti, tantò post resurrectionem maioribus honoribus extollentur.*

Non leuis, inquiebat Staurophila, sub CRUCE perseuerandi mihi indicitur necessitas. Nam si absque eâ periculum subeo amittendi æternam gloriæ coronam, quiduis potiùs tolerauerim, quàm huic me discrimini expo-

Drexel.
Gymnal.
patient.
part. 2. c. 1.
§. 3.

Surius in
Vitâ 10.
Iulij.

Laurent.
Iust. in
Ligno vitæ
de Patient.
cap. 3.

Apoc. 3, 11 exponam. Et Christus: *Tene, filia, quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Si CRVX pre-
mat, malleus contundat, tribulatio affligat, non tristia hæc nimium consideres, sed oculos conijcias in eam quæ tibi repromittitur coronam. Hæc dolorem minuet, & leuior erit omnis CRVX, quam huius condierit consideratio.*

Cyprian.
l. 4. Epist. 6.
de Exhort.
Martyrij.

*Ad agonem secularem exercentur homines, & parantur, & magnam gloriam computant honoris sui, si illis, spectante populo, & Imperatore presente, contigerit coronari. Ecce agon sublimis & magnus, & coronæ celestis premio gloriosus, ut spectet suos certantes Deus, & super eos, quos filios facere dignatus est, oculos suos pandens, certaminis spectaculo perfruat: Quanta gloriæ dignitas, quanta felicitas, præside Deo coronari! Verè hoc magnum, inquiebat Staurophila, sed quotusquisque horum in ipso certamine recordatur? Non legisti, aiebat Christus, quantus ad passionem stimulus fuerit Quadraginta Martyribus, & carceris custodi coronarum, quas expectabant, intuitus. Cum enim ob fidei confessionem vinculis constricti hiemis tempore frigidissimo, nudi sub aperto aëre pernoctare iussi essent, ut frigore congelati necarentur, ita orabant: *Quadraginta in stadium ingressi sumus, quadraginta item, Domine, coronâ**

Breuiar.
Roman.
9. Martij.

coronâ

coronâ donemur, ne una quidem huic numero desit. Cùm autem ianitor carceris quosdam è celo descendentes Angelos, tamquam à Rege missos, qui coronas triginta novem militibus distribuerent, intueretur, ita secum loquebatur: *Quadráginta hi sunt, quadragesimi corona ubi est? Quæ dum cogitaret, vidit vnum ex illo numero, cui animus ad frigus ferendum defecerat, in proximum tepesactum balneum desiliisse.* Sed ille coronæ incensus cupiditate, excitatis custodibus, vestes sibi detraxit, ac Christianum se clarâ voce professus, Martyribus se adiunxit. Tanti momenti est coronam respicere, coronam meditari! Cogita, quæso, quâ lætitiâ exultabis, quo gaudio perfundêris, cùm dulcissimâ voce sponsam animarum aliquando dicentem audies: *Veni sponsa Christi, accipe coronam, quam tibi Dominus preparavit in æternum?*

Breuiar.
Rom. Ant.
de Virg.

CAPVT VIII.

*Maiórne CRVCI & passionibus, quàm
actionibus corona respondeat.*

IS dictis, ad alia properabat Saluator, nisi Staurophila retinuisset; Superest, ô Domine, inquires, nodus quidam, quem sciendi curiositas, an coronæ cupido nexuerit, haud ipsa scio. Tu, ô æterna sapientia, iudicabis, & si mereatur, etiam dissolues. Propone, inquiebat Christus, vt audiam. In hoc enim patientiæ stadio etiam ad diuerticula quædam deflectere, minimè mihi molestum, dummodò in Viam redeamus. Ab eâ, inquiebat Staurophila, quæstiuncula mea non abibit: quin potius, vt credo, eam promouebit. Sed quid moras necto? quod me remoratur hoc est: Anne amplior & pretiosior corona reposita sit CRUCEM ferentibus, quàm ijs, qui absque eâ multis bonis incumbunt operibus? Nolo te lateat, Staurophila (inquiebat Christus) bona agere, & mala pati, Christianum, hoc est, tuum esse; vtrum autem præstet, maiorive dignum præmio, tum dicam, cum ipsa, vnde hoc tibi inciderit, aperueris. Legebam,
inque-

inquebat illa, nuper sanctæ Lydvvinæ virginis Vitam, & in eâ, vt generosissima illa Dei Sponsa vigesimum octauum in suâ infirmitate agens annum, cùm incredibili Martyrij arderet desiderio, in mentis excessu viderit *coronam pretiosissimam, gemmis diuersorum colorum variegatam, necdum tamen in orbem penitus absolutam. Ad se autem vt redijt, cogitabat quænam illa esset corona, petijtq; à Domino varijs afflictionibus exerceri, vt orbem hunc absolueret. Exaudiuit eam Deus; & ecce quidam milites cubiculum eius ingressi indignis modis corpusculum eius variè afflictum, & hydropisi tumidum, absque vilo pudore contrectant. Addunt turpissima conuitia, vocant bestiam, prostibulum, voracem, & multa alia, nec paucis eius vulnera cumulant vulneribus, ita vt sanguis in paleas vicinosque pannos deflueret. Post illorum discessum, Angelus ad eam venit instar Solis splendidus, aitque: *Salue charissima soror; ecce nunc absoluta est CORONA, quam nuper imperfectam vidisti; ludibria & vulnera corpori tuo imposita fuere gemma, quas in illâ CORONA & adesse vidisti, & deesse.* His lectis, ita mecum ratiocinabar: Quid est quòd illuminatissima hæc virgò, non vnâ CRUCE tot annis excruciatâ, nouas flagitarit tribulationes, vt CORONAM suam*

Ioannes
Brugman-
nus in Vitâ
P. tit. 3. c. 6.
apud Sur.
tom. 2.

suam exornaret atque perficeret? Cur, quæso, bonis operibus id potius conata non fuit, nisi quòd tribulationis malleo eam citius

Ambr. l. 1.
Offic. c. 15
Greg. Nyss.
sen. apud
Damasc.
lib. 3. P.
rall. c. 49.
Infinuat.
diuin. pic-
tatis lib. 3.
cap. 70. &
Blos. in
Monili c. 9

sciret absolui? *Nam quos manet CORONA, expectat iniuria. & per dolores quibus hîc afficimur, vel peccata expiamus, vel, si non tot peccata habemus, splendidiore CORONAS accipimus.* Confirmabat me quoque in hac opinione & illud quod de sanctâ Gertrude legeram, quæ cum noctem duxisset insomnem, atque inde plurimum debilitata, viribusq; esset destituta, obtulit huiusmodi defectum Domino, in laudem eternam, ad salutem omnium. Cui dixit Dominus: *In infinitum acceptius mihi est, dum quis in infirmitate suâ post consumptas per vigiliam vires, defectum illum virium humiliter sustinendo, mihi offert, quàm dum aliquis corpore sanus, qui bene vigilare potest, totâ nocte in oratione perurgilat.* en causas dubitationis nostræ.

Blos. in In-
stit. spiri-
tual. c. 8.

Idem in
Speculo
Spir. c. 8.

Vt video, aiebat Christus, non extra semitam ambulas, neque improbare velim probabilem hanc tuam collectionem. *Etenim exigua molestia propter Deum equanimiter tolerata, incōparabiliter præstantior est, quàm sint multa & grandia bonorum operum exercitia. Atque homini utilius est, etiam modicum gravamen patienter pro Dei honore vel amore sustinere, quàm grandia opera patrare.*

Et

Et quid dicam? *Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo tuo, & si quidem aliquid melius & utilius saluti hominum, quam pati, fuisset, id utique verbo & exemplo ostendissem.* Quantum consolationis, inquebat Staurophila, est in verbis istis! quantum lætitiæ calamitosæ & afflictis hæc adferre debent! cùm vident, maiorem se fabricare CORONAM, quò plures & grauiores pertulerunt CRUCES. Sed absconditum est hoc verbum à cordibus multorum, & fortè fidem vix inuenit.

Cur autem, inquebat Christus, non credant? an non Sancti quique in eâ se fuisse mente testati sunt, cùm CRUCIBVS & morbis ab aliis functionibus, multisque actionibus bonis præpediti, neutiquam questi sunt, meritorum quæstum hoc pacto sibi immiui? Quid? quòd & in beneficijs CRUCES numerarint, atque hoc nomine vel maximè sibi fuerint gratulati. *Magna enim hæc dignitas, & Regno quouis ac Consulatu maior.* Neque pro Deo pati cuius passim conceditur, estque id magnarum virtutum, præstantissimarumque actionum, pro Dei gloriâ proximique salute obitarum, merces amplissima. Vnde meritò, Philippensibus gratulatur Apostolus, quòd ijs *donatum esset non solum*

Thomas à Kemp.
lib. 2. de Imitat. Christi,
cap. 12.

Chrysoft.
Hom. 8. in Epist. ad Ephes.

Phil. 1, 29.

Z

ut

ut in Christum crederent, sed etiam ut pro illo paterentur.

Ruff. in
Vitis Pa-
trum lib. 3.
num. 158.

Pelagius
l. 5. in Vitis
Patrum
num. 65.

Subit animum, inquit Staurophila, quemdam huius animi fuisse, qui frequenter ægrotaret. *Contigit autem ut vno anno nullam aduersa contingerent: hinc bonus ille cepit affligi, flere, & grauiter etiam queri, ac dicere: Reliquisti me, Domine, & noluisti me presenti hoc anno visitare.* Et alius parisiensis patientiæ, in morbo cibum recusabat à Fratris oblatum, dicens optare se in eâ infirmitate ad alios triginta annos à Deo relinquere. Abstinentiis, ni fallor, his votis, si tantumdem bonis exercitijs, quantum malorum perpeffione, sperassent consequi.

Missale
Roman.

Sed reduc me etiam in memoriam, subiciebat Christus, qui mundi Redemptor & Seruator sum. Vide autem cuiam operi humani generis redemptio potissimum adscribatur. Erat vnaquæque actionum mearum meriti prorsus infiniti, & tamen mundi salutis passioni, morti, & effuso maxime tribuitur Sanguini. Quam crebro cantari audiuisti: *Adoramus te, Christe, & benedicimus tibi, quia per CRUCEM tuam redemisti mundum.* Altius, inquit Staurophila, extolli CRUX non poterat, Domine, quam ut instrumentum fieret redemptionis nostræ. Nihil ad tribulationes seu mitigandas, siue commendandas

das meliùs excogitari, quàm quòd per illas
saluus fieret mundus. *Quàm magnificata sunt* Psal. 103,
operatua, Domine! omnia in sapientia fecisti. 24.

Quis igitur, inquiebat Christus, dubitet,
num plus actionibus an perpeffionibus tri-
buendum? cum his peculiariter reconcilia-
tio humani generis, peccati expiatio, rese-
ratio cæli, diuino decreto fuerit reseruata? Et
discite hinc, filij Adæ, populus acquisitionis
meæ, quanta peccati grauitas, quæ tali tam-
que operoso egebat remedio: discite quan-
ti mihi steterit vestra salus, quamque exi-
mius meus erga vos fuerit amor: discite tri-
bulationum & CRUCIUM dignitatem; & vt
mei gratiâ dura quæque toleranda sint, qui
tam atrociam, tamque immania pro vobis,
cum adhuc inimici essetis, pertulerim.

Vnicum hoc tuum, mi Redemptor, exem-
plum, aiebat Staurophila, assensum non tam
petit, quàm extorquet. Nec video quî relu-
ctari vltra quis posset. Quid si & alterum,
aiebat Christus, puri hominis adiecero, con-
fectumne videbitur negotium? Confectum,
aiebat Staurophila. Tum Christus: Specta
mihi igitur *maximum illum patientie certato-*
rem, & immobilem petram, Iob, & bonos eius
actus cum passionibus compone, & iudica
vnde amplius illuxerit. Quandonam erat Iob
illustrior, quando domum suam omnibus ad-

Chrysoft.
Epist. 7. ad
Olympia.
paucis hinc
& ibi præ-
termisissis.

uenientibus aperuit, an cū ea ruente, verba amara non protulit, sed potius Domino benedixit? Cū hoc quidem virtus esset, istud ærūna? Quando splendidior erat, dic mi, cū sacrificabat pro filijs suis, & eos ad concordiam congregabat: an cū defossi, & amarissimo genere fuissent mortis extincti, cū magnā Philosophiā pertulit quod euenit? Quando potius ille radiavit, quando de tonsurā ouium suarum calefacti sunt humeri nudorum: an cū audiens ignem descendisse de celo, & exedisse cum Pastoribus greges, non est commotus, neque turbatus, sed amantissimè pertulit casum? Quando maior illuxit, cū sanitate corporis ad oppressorum patrociniū utebatur, conterens molas iniquorum, & ex medio dentium rapiens rapinam, miseris portus existens; an cū hoc idem corpus eius, hoc est indigentium scutum, vermibus videbatur absumi, sedens in stercore, & testā illud radens. Impleo, inquit, tabo glebas terre? Atqui illa quidem omnia præclara facinora erant; ista verò omnia passiones: sed tamen ista illum clariorem, quàm illa fecere. Hæc enim maximè amarissima certaminum portio, & maiorem virtutem requirens, & animam fortiorem, & mentem Philosophiæ appositiorem, quæ maiorem circa Deum habebat charitatem: & prætereà, cū illa quidem fierent, etsi impudenter & valdè crudeliter, attamen

Iob 2.

attamen contradicit diabolus; dicens; Num- Iob 1, 9.
 quid gratis colit Iob Deum? hæc verò cum con-
 tigissent, confusus abscessit, terga dans, quòd
 neque vel impudentem contradictionem, um-
 bram saltem habentem aliquam, posset oppo-
 nere. Hæc enim CORONÆ perfectio, hoc vir-
 tutis cacumen, ista fortitudinis aperta proba-
 tio, hoc verissimum Philosophiæ incremen-
 tum. Hæc itaque cogitans, ac retractans quan-
 tum sit lucri, acta cum molestijs ac doloribus
 vita, gaude & delectare questuosam, & mille
 plenam CORONIS VIAM CRVCIS per fre-
 quentissimas passiones deambulans.

Ib. d. non-
 null. inter-
 iectis.

Cum ipso sum in tribulatione. *Psal. 90, 15.*

*Quàm leue, sponsa, iugū CRVCIS efficit vna volūtas!
Te mihi CRVX sociat, me care sumpta tibi.*

CAPVT IX.

CRUX Christo vnit, & conformat.

Cum ipso sum in tribulatione.

Psalm. 90, 15.

Quam leue, Sponsa, iugum CRVCIS efficit
vna voluntas!

Te mihi CRUX sociat, me caro sumpta tibi.

DELINITA optimis Christi sermonibus Staurophila, inhiabat magis ac magis suauissimos CRVCIS fructus ex eius ore capere, & carpere: ad Christum proinde conuersa, Obsecro te, inquit, dilecte mi, Perge & alias CRVCIS prerogatiuas exponere, vt tantò libentius eam feram, quantò cognouero utiliorẽ. Vberri- mus, aiebat Christus, & longè præstantissimus fructus is est, quem Psalmista his verbis indicauit: *Iuxta est Dominus ijs qui tribulato* Psal. 33, 19
sunt corde. idemque Deum ita loquentem inducit: *Cum ipso sum in tribulatione, eri-* Psal. 90, 15
piam eum, & glorificabo eum. Quid autem maius? quid excellentius concipi potest, quàm habere Deum sibi præsentem, & auxiliantem in tribulatione? Quare non imme-

ritò idem sibi gratulabatur, Deo dicens:
 Pfal. 22, 4. *Si ambulauero in medio umbræ mortis,
 non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Quid
 enim timeat mali, cum quo summum est
 Rom. 8, 31 bonum? *Si Deus pro nobis*, aiebat Apostolus,
quis contra nos? & quam confidenter in me-
 Iob 17, 3. dijs ærumnis aiebat ille, *Libera me Domine, &
 pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet
 contra me.* An non præsentissimum hoc
 Dei auxilium expertus est castissimus Io-
 Sap. 10, 13. seph, quem æterna Sapientia *venditum non
 dereliquit, sed à peccatoribus liberauit eum,
 descenditq; cum illo in foueam, & in vinculis
 non dereliquit eum.* Vidésne iam quid illud
 sit, *Cum ipso sum in tribulatione?* tantumdem
 enim valet, ac si dixisset: *Contributor affli-
 ctio: sicut enim qui meus est, in tribulatione
 mecum est; sic & ego in tribulatione cum illo
 sum.*

Origen.
 Tract. 34.
 in Matth.

Interfari volens Staurophila, Licétne, in-
 quit, pace tuâ, Domine, quæ animû meum
 pulsat, proponere quæstionem? Licet verò,
 aiebat Christus. Tum illa: Vereor vt parum
 calamitosus & miseris vera videatur hæc tua
 doctrina. Plerumque enim se à Deo dereli-
 ctos, obliuioni traditos, & prorsus conque-
 runtur desolatos. Et ille ipse Psalmista, qui
 Pfal. 33, 19 ait, *Deum iuxta esse ijs qui tribulato sunt
 corde;* quoties, quæso, expostulat, & conque-
 ritur

ritur se velut desertum? An non hæc illius voces: *Deus, Deus meus, respice in me, quare* Pfal. 21, 1.
me dereliquisti? Et, Ne derelinquas me Domine Pfal. 37, 22
Deus meus, ne discesseris à me? Usquequò Do- Pfal. 12, 1.
mine obliuisceris me in finem, usquequò auer-
tis faciem tuam à me? Quare faciem tuam Pfal. 43, 24
auertis, obliuisceris inopiæ nostræ, & tribula-
tionis nostræ? Quis verò credat Deum præ-
 sentem illi, qui de absentia eius sic lamentatur?

Respondit Christus: Adest quidem Deus afflictis, in quibus patitur, sed presentiam suam non semper manifestat. In tribulatione inuocantem exaudit ipse aliquando in abscondito tempestatis; in quâ veluti tectus latet, & ad iustorum probationem tantisper faciem suam abscondit. *Stat nonnumquam* Cant. 2, 9.
post parietem, respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos, obseruans scilicet quem-
 admodum athleta pius, non nihil sibi relictus, in acie decertet. *Antonius* ille, magnus Athanas. in Vita Anton. cap. 8.
 Eremita incola à dæmonibus flagellatus atque *confossus*, mirisque modis exagitatus, absentem Dominum, & sui, dum colluctaretur, oblitum credidit, nam cum *radium ad se lucis influere* cerneret, illicò presentiam Domini intelligens, & ex intimo pectore trahens longa suspiria, dicebat: *Vbi eras, bone Iesu? Quare non à principio adfuiſti, ut sanares vul-*

nera mea? Et vox ad eum facta est, dicens: Antoni, hîc eram; sed expectabam videre certamen tuum. Ita ergo adest Deus in tribulatione, etiam si absconditus.

Bernard.

Serm. 16.

in Pſal.

Qui habit.

Et fanè ex ipsâ tribulatione, Deum adesse in tribulatione, cognosci potest. *Quis enim sustineret? quis subsisteret? quis persisteret sine eo?* Si mecum Deus, aiebat Staurophila, in tribulatione, quid aliud præter ipsam requiram?

Pſal. 72, 27

* August.

de Trinit.

Mihi adherere Deo bonum est, quia omnes qui elongant se ab eo, peribunt. Quanta enim hominum miseria, cum illo non esse, sine quo non possunt esse? Prorsus ita est, inquit Christus: & vis exemplo hoc discere?*

August.

Serm. 105.

de Temp.

Perdiderat Ioh omnia illa quæ dederat Deus; sed habebat ipsum omnia qui dederat, Deum. O virum putrem, & integrum! O fædum, & pulchrum! O vulneratum, & sanum! O in stercore sedentem, & in celo regnantem! Diues abundè fuit, qui omnibus ablatis, Deum retinuit, & in eo omnia.

Bernard.

Serm. 17.

in Pſal.

Qui habit.

Bonum proinde & mihi, inquiebat Staurophila, tribulari, Domine, dummodò ipse sis mecum, quàm regnare sine te, epulari sine te, sine te gloriari. Bonum mihi in tribulatione magis amplecti te, in camino habere te mecum, quàm esse sine te vel in celo.

Pſal. 72, 25

Quid enim mihi est in celo, & à te quid volui super terram?

Rectum nunc, aiebat Christus, consecuta

es

es sensum, cum intelligis CRUCES esse glutinum, quo Deus animæ, & anima vicissim Deo conglutinatur. Non meministi quid sancta Gertrudis diuinitus aliquando intellexit? Reuelatum ei fuit, quod, quemadmodum annulus est signum desponsationis, ita aduersitas, tam corporalis quam spiritualis, humiliter propter Deum tolerata, sit verissimum signum diuine electionis, & quasi desponsatio animæ cum Deo: in tantum ut grauatus quisque confidenter dicere possit: *Annulo suo subarrhauit me Dominus meus.* Eadem & aliàs intellexit, quod quandoque Dominus (cuius deliciae sunt esse cum filiis hominum) nihil inueniens in homine propter quod placitâ dignatione ipsum adesse deceat, tribulationes vel molestias tam corporales quam spirituales immittit, ut inde habeat opportunitatem manendi cum illo, quia Scriptura veritatis dicit; *Iuxta est Dominus his qui tribulato sunt corde. Et rursus ipse Dominus: Cum ipso sum in tribulatione.*

Blof. Mon.
spirit. c. 10.

Blof. ibid.
Prou. 18,
31.

Pfal. 33, 19
Pfal. 90, 15

Prò quanta, exclamabat Staurophila, diuinæ miserationis dignatio! quis credat tantâ summâ illâ Maiestate vermem hominem fieri, ut quasi eius amicitiam ambiret, delicias suas fateatur esse cum filiis hominum? O Domine, quid est homo, quia magnificas eum, & quare apponis erga illum cor tuum? Tanti-

Prou. 8, 31.

Iob 7, 17.

ne

ne hominis est familiaritas, vt ei CRUCEM & afflictionem immittas, vt iusto velut titulo ei adesse, ei te queas coniungere? Quàm admirabile mysterium, quòd CRUX, contēpta apud prudentes huius sæculi, arrha annulusque sit diuinæ desponsationis! O CRUX venerabilis, quàm abscondita est dignitas tua à cordibus eorum qui terrena sapiunt! Dicebat hæc Staurophila, & inardescibat animo, iamque vehementer & Christum & CRUCEM propter eum diligebat.

Fouendum hunc igniculū putauit Christus. Est, inquiebat, filia, & aliud in CRUCE quod alternum nutrire valeat amorem, nec amanti illud abscondam. Conciliatrix amoris, amantium est similitudo, & morum humorumque certa quædam cōgruentia. Tanto autem erga humanum genus amore incensus fui, vt *non rapinam arbitratus esse me æqualem Deo, memetipsum exinanierim formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo.* Cur autem censes id me fecisse? nimirum vt ita homines ad me amandum allicerem, quibus per omnia assimilatus essem absque peccato. Nunc autem, dic mihi, quid arbitraris ab homine vicissim requiri? an non vt & ipse meam, quæ licet, affectet similitudinem, formam æmuletur, imitetur mores, sequatur

tur vestigia? An non ideo cælestis Pater meus quos præsciuit, hos & prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui? Quomodo autem, in-
 quiebat Staurophila, poterimus fieri conformes imaginis tuæ? Si, respódebat Christus, ad exemplar vitæ & passionis meæ viam mei imaginem vitæ & moribus exprimaris; & sicut ego propter vos CRUCEM suscepi, & in eâ mortuus fui, ita & vos per commune consortium CRUCIS, aliquid, quod propter vos gessi, agatis. Hoc scilicet est quod Apostolorum Princeps monebat communicare Christi passionibus. Qui autem CRUCEM portat, passioni Redemptoris sui verè communicat. Quælibet enim CRUX, quodlibet gravamen imaginem excellentissimæ passionis meæ refert, & in eo homo promereri potest perfectam eiusdem passionis participationem. Nemo siquidem ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is cui contigerit similia pati.

Quis loquetur, aiebat Staurophila, potentias Domini? Quis enarrabit mirabiles adinventiones amoris tui? Quid enim nobilius militi, quàm deferre arma Regis? Quid gloriosius sponsæ, quàm assimilari sponso? Vnde summa hæc mihi iam dignitas, abnegare meipsam, & CRUCEM tollere post te? Ut enim, qui eiusdem sunt Ordinis, eodem vtuntur & habitu; & quorum eadem insignia, vnius censentur

Rom. 8, 29

Leo Ser. 9.
de Quad.

1. Pet. 4, 13

Pet. Dam.

Serm. de

Inuent.

S. Crucis.

Blos. in Far.

Instit. vti-

liff. sub fin.

Thom. à

Kemp. l. 2.

de Imit.

Christi,

cap. 12.

Psal. 105, 2

sentur familiæ & nobilitatis : ita non iniuriâ Cruciferam me, tui Ordinis & de familiâ gloriabor esse IESV Crucifixi.

Gloriatio hæc, inquiebat Christus, non erit inanis: non solùm enim patienter CRUCEM ferens mihi conformatur, sed ego, velut ei vnitus, in eodem patior. Ipsum enim me fidelibus meis inclusi, vt quod eorum vni fiat, mihi factum reputem. Vnde Saulo Ecclesiam persequenti dicebam: *Saule, Saule, quid me persequeris?* Et in iudicio immiseri- cordibus dicturum me protestatus sum: *Quamdiu non fecistis vni de minoribus his, nec mihi fecistis.* Patior itaque in singulis membris meis, quibus vires & adiutorium suggero, vt tantò leuius sit CRUCEM ferre, quò meliore socio & auxiliatore decorantur.

August. in
Psal. 61.

Iam, intelligo aiebat Staurophila, quid sibi voluerit Augustinus, cùm diceret: *Vnus homo cum capite & corpore suo Iesus Christus, Saluator corporis, & membrorum corporis, duo in carne vnâ, & in voce vnâ.* Passiones itaque Christi non in solo Christo, imò passiones Christi, non nisi in Christo. Si enim Christum intelligas caput & corpus, passiones Christi non nisi in Christo. Non minus, aiebat Christus, id intelligebat felicissima illa & verè beata Martyr Felicitas, quæ cùm in carcere parturiret, nec eiulatus posset comprimere, vnus ali-

aliquis lictorum acerbo scommate dixit: Si nec hos quidem dolores, ô femina, ferre queas silentio, illos quomodo feres, cum vreris, secaberis, laniaberis. Huic Felicitas prudentissimè & prorsus Christianè, Iam, inquit, pro me patior, at tunc in me passurus est Christus. Prout dixit, sic contigit. Nam cum feris obijceretur, nullos eiulatus, sed nec vllos gemitus prodebat.

Domine, subijciebat Staurophila, qui ista attentius expenderit, te scilicet afflicto adesse, tibi CRUCE cum desponsari, te ipsum in illo pati, huic procul dubio CRUX amara non accidet. Et mirum planè, ni toto eam pectore summissque votis ambiat. Quare minùs nunc stupeo generosum illud sanctissimæ Heroidis Teresiæ votum, quo inexplibili desiderio optabat AVT PATI AVT MORI. Quàm dulcis quoque erat CRUX Magdalenæ de Pazzi, quæ dicebat, se non desiderare breuem vitam & celerem mortem, quia in cælo nulla esset passio: *Desidero ergo, inquiebat, vivere diu, quia desidero amore Dei diu pati, non tantum martyria, sed & morbos, calumnias, infortunia, & quæuis aduersa.* Amanti igitur dulcis tribulatio, quæ acerba & prorsus intolerabilis non amanti. *Nonnumquam enim in tantum confortatur homo ex affectu tribulationis & aduersitatis,*

Vincen.
Puccinius
in Vitâ.

Thom. à
Kemp.
de Imit.
Christil. 2.
cap. 12.

ob

ob amorem conformitatis CRVCIS Christi, ut
 se sine dolore & tribulatione esse non vellent:
 quoniam tantò se acceptiorem Deo credit,
 quantò plura & grauiora pro eo ferre poterit.
 Neque verò, inquiebat Christus, addubitare
 ampliùs sciet, num ex amore CRVCES im-
 mittantur, cum eas philtra quædam & ille-
 cebras amoris ipsa cognoscas. Non enim sic
 calcem infusa accendit aqua, atque tribu-
 latio in amantium mentibus diuinum amo-
 rem. CRVX sanè & afflictio bonum est occul-
 tum, quod nemo compensare queat: adeò ut
 si quis centum annos flexis à me genibus CRV-
 CEM amicabilem precetur, nec sic tamen il-
 lam emereri possit. Equidem malim afflictio-
 nes creare ex nihilo, quàm amicos meos CRV-
 CIS expertes relinquere.

Suso in
 Dial. æter-
 na Sap.
 cap. 13.

CAPVT X.

*Præsidio CRVCIS mare seculi
transfretandum.*

Per multas tribulationes oportet nos
intrare in regnum cælorum.

Actor. 14, 21.

*Non timet Aeolios ratis hæc fera flamina,
fratres,
CRVX malus, remus, CRVX cui clauus
adest.*

VM longo satis tempore VIAM
CRVCIS Staurõphila peram-
bulasset, iamque salutare il-
lud onus tantum amare, quã-
tum principio horrere didicif-
set; appropinquabat tandem viæ vitæque
terminus: quando Christus sponsam suam
recreare volens, naui impositam docere cœ-
pit, vt CRVCIS præsidio per sæculi huius
pelagus turbulentissimum, ad cælestis patriæ
portũ transfretare oporteret. Et age, inque-
bat, ô Staurõphila, quod reliquum est iti-
neris commodiùs hac naui mecum confi-
cies, non longè enim es à patriâ, & deside-
rato toties fine. Sic autem contingit homini

A a

in

Per multas tribulationes oportet nos
intrare in regnum cælorum. Act. 14, 21.

Non timet Æolios ratis hæc, fera flamina, fratres:
CRVX malus, remus, CRVX cui clauus adest.

in hac vitâ, tamquam si videat quisque de longinquo patriam, & mare interiaceat; videat quò eat, sed non habeat quâ eat. Sic & ad illam stabilitatem quæ est in cælo, volunt homines pervenire, sed interiacet mare huius sæculi quâ eundum. Ut ergo esset & quâ irent, veni ego inde ad quem ire volebant. Et quid feci? Institui lignum quo mare transeat. Nemo enim potest transire mare huius sæculi, nisi CRUCE portatus. Hanc CRUCEM aliquando complectitur & infirmus oculus, & quia non videt longè quò eat, non ab illâ recedat, & ipsa illum perducet. Mare transeundum est: noli lignum contemnere, quia quâ transeat ad patriam non est, nisi ligno porteris: in mari enim ambulare non potes, sicut ego ambulavi; navi ergo portare. Eripe te, si potes, à submersione: si non vis mergi, tabulam apprehende, ligno portare, CRUX te perducet.

August.
Tract. 2. in
Ioannem.

August. in
Psal. 51.

Perlibenter, aiebat Staurophila, portari me permisero, quæ CRUCEM hæctenus, & sæpè etiam permolestam portavi. Verùm, quod aliàs considerasse me vix memini, quàm multa hîc cerno CRUCIS mysterium oculis animisque ingerentia. Quid enim anchora aliud quàm geminata CRUX? Signum quoque CRUCIS naturaliter visitur in ipsâ navi, cum velis tumentibus vehitur, cum expansis palmulis labitur. Mare enim non

Miaui.
Felix in
Octavio:
Iustin.
Martyr
Apolog. 2.

scinditur, nisi trophæum istud, quod malus appellatur, saluum in naui maneat. Iam clauus à CRUCE quantum abludit? & remorum vice CRUCEM fungi posse, quis non videat?

Max. Taurin. Ser. 56. tom. 3. Ambros.

Non malè, inquebat Christus, CRVCIS sacramentum in naui considerasti. Nam cum à nautis scinditur mare, prius ab ipsis arbor erigitur, antenna sustollitur, velum distenditur, ut CRUCE Domini aquarum fluentia rumpantur: & hoc Dominico securi signo, portum salutis petunt, periculum mortis euadunt. Figura enim sacramenti quædam est, velum suspensum in arbore, quasi Christus sit exaltatus in CRUCE, atque ideò confidentiâ de mysterio veniente homines ventorum procellas negligunt. Sine arbore CRVCIS nauis infirma est; statim eam diabolus inquietat: at ubi signum hoc CRVCIS erigitur, statim & diaboli iniquitas repellitur, & ventorum procella sopitur. Vis nunc, ô Staurophila, patientiæ nauigio cæli petere portum? in ipso velo me veluti crucifixum considera, aspiciens in auctorem fidei, & consummatorem IESVM, qui, proposito gaudio, sustinui CRUCEM.

Hebr. 12, 2.

Psal. 118, 103.

Quàm dulcia faucibus meis, aiebat Staurophila, eloquia tua Domine, quæ spirituâli nauigio sæculi superare fluctus, & ad cælestem docent nauigare Ierusalem! Concupisco

pisco proinde, si ita tuæ visum bonitati, pluribus de his instrui.

Audi ergo, inquiebat Chistus, breuem mysticæ nauis descriptionem. Similis est omnis status Ecclesiæ, magnæ nauis, quæ per vndosum pelagus ad magnam potentis regni urbem properare cupit. *Nauis huius Dominus, ipse omnipotens Deus est; gubernator verò ego vnigenitus eius Filius; prosper ventus, Spiritus sanctus. Ipsum mare, hic mundus habeatur; ventorum verò varietates & turbinum, diuersis tentationibus conferantur: persecutiones, tribulationes, & pericula, fluctibus exæquantur. Promontoria & loca confragosa, hi sunt, qui in potestatibus sæculi sunt Iudices, & pericula minantur & mortes. Dithalassa loca, quæ duplicibus vnda fallacis æstibus verberantur, hypocritæ sunt, & dolosi: nec defunt piratæ, & Sirenes, aliaque innumera pericula. Iam verò rapidus vortex, & tartarea charybdis, & saxis illisa naufragia, ac mortifera subuersiones, quid aliud æstimanda sunt, quàm peccata? Viden' vt hîc non modica patiendi sit materia, ampla hîc fluctuum & tribulationum seges? sed nauis quæ longanimitatis & patientiæ asseribus compacta est, quæ bitumine timoris Dei intus ac foris benè oblita, per medias procellas securâ perueniet ad portum salutis.*

Clemen.
Roman.
Epist. i. ad
Iac. fratrem
Domini.

Admirabatur Staurophila tam accuratam tamque breuem nauticæ rei descriptionem; & In paucis verbis, inquiebat, Domine, quanta mihi consideranda proponuntur! Quot virtutes exercendæ! quot pia obeunda exercitia! *Mirabiles, ô Staurophila, inquiebat Christus, elationes maris; sed mirabilis in altis Dominus, huic indefinenter supplicandum, benignam largiatur auram, quâ nauigantes discrimina cuncta superent.* Si quâ deinde pusillanimitas spiritus, si animi deiectio, si tædium aut impatientia aliqua per rimas influxerit, exhaurienda statim erit conscientiæ sentina. Quam multa, inquiebat Staurophila, incommoda secum adfert nauigatio, præsertim diuturnior. Sanè vt lætissimum ad patriam tendere, ita nescio quàm triste in hoc mari magno tot difficultatibus die noctuque nauigare.

Sed inter hæc tristitia, inquiebat Christus, *celeusma nostrum dulce cantemus, ALLELUIA, vt lati ac securi ingrediamur sempiternam ac felicissimam patriam. Non metuat anima mare hoc magnum, cuius fluctus ac turbines sentit inimicas sæculi potestates. In Deo sperantes multi iam Sancti hos fluctus spreuerunt, multi calcauerunt, multi per aquas securi ad patriam peruenerunt. Sed, inquiebat Staurophila, multi quoque naufragium fecere,*

Psal. 92, 4.

Clemens
loc. cit.

August. de
Cant. nouo
c. 2. Tom. 9

cere, multi submersi sunt in profundum quasi lapis.

Quid tum, inquit Christus, absque naui non transitur pelagus; qui decumanos fluctus, qui procellas & tempestates exhorrescit, usque cedit, mirum non est si naufragium patiatur. Peritus nauta omni vento prosperè nauigat; nouit enim velum ita obliquare, vt contrario etiam vento portum petat. In mari non semper malacia, nec vllum nauigium à procellâ liberum. *Non enim nihil significat nauis illa portans me, & Discipulos meos, quæ contrario vento laborabat in fluctibus. Si in naui pericula sunt, sine naui certus interitus. Opus ergo naui, vt huius mundi submersionibus vindiceris.*

August.
Serm. 22.
de Diuersis
edit. Lo-
uan.

Verùm, ne quid præteream, occultum inimicum, ac valdè fraudulentum, qui nauim validè remorari possit, hîc tibi detegam. Quantâ potes sollicitudine & curâ, ô Staurophila, illud cura,

Ne vita ipsa tuæ immittas Echeneidacarnem,

Nazian. in
Carm. ad
Virgin.

Quæ veluti iniectâ properantem compede puppim

Detinet, ac tantam cogit subsistere molem.

Voluptas carnis, mundiq; prosperitas, CRUCES & tribulationes respuunt, nec aduerso vento nauigare didicerunt. Epulonis nauis

nullam habebat CRUCEM, prospero utebatur vento, sed hoc vento ad infernum nauigauit. Lazari nauis plena erat CRUCIBVS, & aduerso ferebatur vento; sed hic flatus eam in sinum Abrahæ, tamquam in portum tranquillissimū duxit. Et cum fluctus essent tam multi, vicissimque alios super alios Lazarum impeterent, non tamen demersum est nauigium. Diuitis verò nauiserat plena mercium, ac secundo nauigabat vento, verum ad naufragium festinabat, eò quòd onus nolebat circumspectè ponere.

Circumspectiorem me facient, aiebat Staurophila, monitiones tuæ, quæ munitiones quoque aduersus hostium insultus, & varias fluctuationes mihi erunt. Sed scire hoc vnicum tandem velim, an patientiæ hæc nauis optatum etiam subintret portum. Subintrat, inquiebat Christus, & quidem citissimè ac securissimè. Nec est quòd dubites, si me-

Act. 14, 21. *mineris istius: Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum.* Animaduertis hîc, credo, aquas tribulationum rate CRVCIS secandas, & sic peti portum regni cælorum. *Quòd autem CRUX ad patriam post multos errores redire faciat, satis declarauit, cum latroni in CRUCE posito dicerem, Hodie mecum eris in paradiso. Qui utique diu oberans ac naufragus aliter ad patriam paradisi,*
de

Ambros.
Serm. 51.
tom. 5.
Luc. 23, 44

de quâ primus homo exierat, redire non poterat, nisi fuisset arbori religatus. Sic CRVCIS rate mundi discrimina illecebrosa licet transire, ita melioris vitæ cursus non incidit in scopulos voluptatis. Acclamabat hîc Staurophila, O quàm benè nauigant, qui in nauibus Christi CRUCEM sicut arborem præferunt, atque inde explorant flabra ventorum, ut corpora sua dirigant ad sancti Spiritus gratiam, in ligno Domini tuti atque securi. Felices prorsus, qui non permittunt naues suas vago fluctu errare per maria, sed ad portum salutis, & ad consummationem gratiæ cursus sui directione contendunt, ut fidâ tandem statione potiantur, ubi naufragium timere non possint.

Ambros. in
Psal. 47.

Quadrigæ tuæ, saluatio. Hab. 3, 4.

Quam tuleram, tulit hæc me CRVX: CRVCI. et
ipsa volucres
Adde rotas; si vis currere, currus erit.

CAPVT XI.

*Vehiculo CRVCIS caelestem adiri
Ierusalem.*

Quadrigæ tuæ, saluatio. Hab. 3, 4.

*Quam tuleram, tulit hæc me CRVX, CRVCI
& ipsa volucres
Adde rotas, si vis currere, currus erit.*

ROSPERO vento, cum eo cui obediunt venti & mare, litus attigit Staurophila, cumque è naui exscendisset, ita eam Christus excepit: Agendum, dilecta mea, feliciter emensi sumus hoc mare, nec longè sumus à regno Dei, tot votis desiderato. Breue autem quod restat curriculum, curru potiùs conficiemus; partim, vt varietate hac itineris subleuetur molestia; partim, vt citiùs eò pertingas, vbi te speras sine fine mansuram. Dicit vix potest, vt hæc Staurophilam delectarint, quæ tacita secum cogitabat, an, veluti alia emolumenta CRVCIS hæctenus exposita ex CRVCE ferè conflata fuerant; ita quoque vehiculum quoddam exhiberetur CRVCIS, quo caele-

cælestem patriam liceret adire. Id verò vt videbat IESVS, statim respondit: Dubitāsne Staurophila, num, currum tibi CRVX præstare queat? Et quid obsecro illa mihi aliud fuit, quàm triumphalis currus, quo de mundo, morte & diabolo trophæum erigens, cælestem Ierusalem gloriosus intraui. *Oportebat enim pati Christum, & ita intrare in gloriam suam.* An non legisti Prophetam, triumphum CRVCIS meæ describentem? *Cornua, ait, in manibus eius.* cornua scilicet CRVCIS, quibus clavis affixus fui, atqui *ibi abscondita erat fortitudo mea.* Pergit verò narrare, vt in triumphum ducti captiui. *Ante faciem, inquit, eius ibit mors. Egredietur diabolus ante pedes eius.* Quæris quando? Tum nimirum, cum *exspolians Principatus & Potestates, traduxi confidenter, palàm triumphans illos in memetipso.* CRVX enim *trophæum diaboli fuit, in quo & crucifixus est, & triumphatus.* Ne verò currus Prophetam oblitum putes, subiunxit: *Qui ascendes super equos tuos, & QVADRIGÆ tuæ saluatio.* Nam vt Elias, qui typum mei gessit, curru & equis igneis per turbinem in cælum ascendit; ita & ego, post CRUCEM & passionem, propriâ virtute cælos penetraui. Quid verò iam restat, nisi vt qui consors fuerit CRVCIS meæ, eâdem, veluti vehiculo, euehatur
in

Luc. 24, 26

Hab. 3, 4-5

Coloss. 2, 15

Origen.
Hom. 8. in
Iosue.

Hab. 3, 8.

2. Reg. 4, 11.

in cælum? CRUX siquidem & tribulatio, habitus victoriae, & palmata Christianorum vestis est, talique curru triumphant. Hoc in veritate tibi dico. Si libenter, ô Staurophila, CRUCEM portas, portabit te, & ducet te ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit.

Tertull. in
Apolog.
cap. 50.
Thom. à
Kemp. l. 2.
cap. 12.

Oblectabatur plurimum hisce sermonibus Staurophila, & exclamans aiebat: *Quàm bonus Israël Deus, his qui recto sunt corde!* Quàm magna, Domine, misericordia tua super me! qui CRUCEM mihi cõuertis in currum, & quod portandum mihi erat onus, eo ipso me portari & vehi in cælum decreuisti! Clarissimè videre mihi nunc videor, quomodo diligentibus Deum omnia cooperentur in bonum. Hoc nimirum erat, Staurophila, subiciebat Christus, quare *ingum meum suave, & onus dixerim leue. Verè enim leue onus est, quod portantem non grauat, sed leuat. Quid eo leuius onere, quod non solum non onerat, sed & portat omnem, cui portandum imponitur?* Est onus exonerans, sicut pennæ auium, quæ ferunt à quibus feruntur. Nam esto, appositis pennis onus crescat, tamen sarcina est leuior. Atqui hoc de hac quadrigâ meâ intelligas velim. Sic enim oneri grauissimo Legis accedens quadriga Euangelij, & auxit perfectionem, & difficultatem minuit.

Psal. 72, 1.

Rom. 8, 28

Matth. 11,

30.

Bernard.

Epist. 72.

Et

August. in
Psal. 59.

Et ideo non grauis est *sarcina CRVCIS*:
*Portent illam homines, & inuenient quàm sit
leuis, quàm suavis, quàm iucunda, quàm ra-
piens in calum, & à terrâ eripiens.*

Bernard.
Ser. 1. in die
Paschæ.

Placebat Staurophilæ mirum in modum
spiritualis hic currus: proinde de singulis eius
partibus benignissimum Magistrum interro-
gandum duxit, Opto, inquit, mi Domine,
particulariùs cognoscere, quænam huius
currus rotæ, qui equi, quis auriga. Næ tu, in-
quiebat Christus, semel & simul multa pro-
ponis, quæ singillatim differenda. Quatuor
spiritualis huius currus rotæ sunt, totidem
virtutum gemmæ, quibus trophæum CRV-
CIS ipsemet exornauit: *Charitas* scilicet, *Obe-
dientia*, *Patientia*, & *virtutum radix Humili-
tas*. Ego enim CRVCI affixus ad *Iudæorum
blasphemias humilis*, ad *vulnera patiens* fui,
& *charitatem nemo maiorem habuit*, quàm
ego, qui animam meam non pro amicis tan-
tùm, sed & pro inimicis posui. *Obedientia* fuit
consummata, nam *inclinato capite tradidi spi-
ritum, factus obediens usque ad mortem*. Hinc
ego rotis currum CRVCIS instruxi, vt es-
sem vobis *obedientiæ forma*, *incentiuum amo-
ris*, *patientie speculum*, *humilitatis exem-
plum*.

Quàm pulchræ, aiebat Staurophila, rotæ
currus tui, Domine! ô quàm volubiles! quàm
aptæ

aptæ vt nos ad cælum subleuent ! Sed concupiscit anima mea vlteriùs de ijs audire dulcissimum eloquium tuum. Ausculta igitur, ô filia, aiebat Christus. Primò rotam amoris nuncupauit. *Vt enim corpus pondere, sic animus amore fertur, quocùmque fertur. * Non laborat amor: nam quò plus amaueris, hoc leuiorem sarcinam feres: quandoquidem amorem geris, qui ultra celos omnes ad dilectum vsque portat ac euehit. Etenim amans spiritus, quocumque vult peruolat, cunctis illi calis patentibus.* Vide mihi nunc, quàm congruè vehiculum CRVCIS amoris voluatur rotâ. Nam

*Quantecumque CRVX sit mora,
Vix apparet breuis hõra,
Nec sentitur præ amore.*

Altera rota est vera Obedientia, & conformitas cum voluntate diuinâ. *Nam qui di-* Doroth. Serm. de Obed.
uinam voluntatem in omnibus sequi conatur, is *curru* vehitur, cum omnibus CRVCIBVS ipsi alioqui ferendis. Alij verò, qui hanc itineris agendi rationem & compendium ignorât, ponè sequuntur pedites, & onerosas CRVCES aut morosè trahunt, aut laboriosè ferunt. Itaque expeditus & gaudens homo voluntati Dei conformis, per medias ærumnas ad cælestem patriam securus pergit.

Rota tertia, Patientia est; quæ quantum promoueat ad regnum Dei assequendum,
non

August.
lib. 10. de
Ciuit.
*Rufbroc.
lib. De 7.
amoris
grad. c. 4.

Act. 11, 21

non semel iam doctum dictumq; . *Per multas enim tribulationes oportet intrare in regnum cælorum. Et quod in presenti est momentaneum & leue tribulationis vestræ, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur.*

2. Cor. 4, 17.

Ephes. 4, 10.

Bernard. Serm. 4. de Ascens. Domini.

Bernard. Serm. 1. in Dedic. Eccles.

Psal. 44, 9.

Denique quarta rota, Humilitas est; sine quâ qui ad cælum ascendere concupiscit, verissime descendit: qui autem se humiliat, exaltabitur. Hanc rotam ego in meipso ostendi, quoniam qui de cælis descendit, ipse sum & qui ascendit. Qui aliter vadit, cadit. Vide ergo ne ductoris imò seductoris iniqui aut vestigium aut consilium sequaris, ne de curru fortè corruas, Atque hæc de rotis.

Subiecit verò Staurophila: Non graue sit Domino meo, si sermonem nonnihil interrupero. Video enim rotas hæc perungēdas. *Necesse est enim ut vnctio spiritalis gratia adiuuet infirmitatem nostram, deuotionis adipe liniens CRVCES patientiæ nostræ. Quia nec sine CRVCE sequi te licet, & sine vnctione, CRVCIS asperitatem ferre quis possit? Hinc enim est quòd multi abominantur & fugiunt aduersa, CRVCEM quidem videntes, sed non etiam vnctionem. Vnde ergo vnguentum huic rei necessarium? Ex me, respondebat Christus, qui à chrismate nomen sumpsit. Vnxit enim me Pater oleo lætitiæ præ consortibus meis: quòd non mihi soli serua-*

ui,

ui, sed & in alios deriuatum est. *Oleum enim* Cant. 1, 2
effusum nomen meum. & de plenitudine eius
 omnes athletæ mei postea peruncti sunt.
 Haud satis assequor, inquiebat Staurophila,
 quid hoc sibi velit. Cui Christus: Sicut ego
 descendens in aquas Iordanis, non illas
 modo, sed omnes omnino sanctificaui, &
 aptas feci ad sanctificationem Baptismi; ita
 quoque postquam exiui è ciuitate baiulans
 mihi CRUCEM, in vnâ illâ omnes aliæ à me
 vncto eodem oleo lætitiæ delibutæ sunt.
 CRUCES enim antea erant admodum in-
 suaues, horridæ, asperæ, & iugum planè
 grauissimum: verum ego *computrescere feci* Isa. 10, 27.
iugum à facie olei, vt deinceps CRUX esset
 iugum suaue, & onus leue. Quare illi qui
 prius à CRUCE maximè abhorrebant, eam
 postea vehementer etiam desiderarunt. Vnde
 exclamat quæcumque est talis: *Trabe me,* Cant. 1, 3.
post te curremus in odorem unguentorum tuo-
rum. Quid si ipsam vnctionem in se effusam Bernard.
sentiret, cuius ita tenui exhilarata fragrantia Sermon. 22.
promouetur vt currat, mirum si non & vola- in Cant.
ret. Suspirans hinc Staurophila, *Sicut adipe,* Psal. 62, 6.
inquiebat, & pinguedine repleatur anima mea,
& labijs exultationis laudabit os meum.

Sed anhelò, vt de equis quoque benigni-
 tas tua sermonem pertexat. Equi, inquiebat
 Christus, quibus currus euehitur, sunt desi-

Bernard. in
Sentent.

derium ex amore celestis patriæ, & affectus videndi Deum, quibus datur fortitudo, & circumdatur hinnitus: calcaria verò, fluxa labilitas presentium, & stabilis eternitas futurorum. Quàm celeriter, Dilecta mea, hi equi, aquilis etiam velociòres, eò te perducent,

Ambros. in
Psal. 118
octon. 4.

quò totâ auuiditate tendis! O bonòrum equorum iugum mirabile! quibus fræna pacis, habene sunt charitatis, constricti inter se concordie vinculis, & iugo fidei subiecti! Quàm felix est, Domine, inquiebat Staurophila, qui equis hisce & salutaribus quadrigis tuis vehitur!

Habac. 3, 8

verissimè enim scriptum est: Quadrigæ tuæ saluatio: iis siquidem expeditissimè ad æternam perueniemus salutem. Sed de equorum Rectore, siue Aurigâ vnicum, precor, adijce verbum. Auriga, inquiebat Christus, ipse ego sum, Verbum Patris; qui noui equos gubernare, vt æqualis omnium sit cursus; & segniores flagello iustitiæ excito, vt currant, & à terris ad superiora se subrigant, atque ad cælum eleuent. Hoc flagello fugate sunt

Ambros.
vbi suprâ.

illecebræ seculares, exterminatus mundi Princeps, Iustorum cursus impletus est. Quid iam tibi videtur de toto hoc Equitatu. Satis, inquiebat Staurophila, suauiter equitat, quem currus patientiæ portat. Rectissimè enim Quadriga tua ad cælestem dirigit Ierusalem, & veram immortalitatem. Quàm mul-

ti

ti enim sunt qui tribulationibus exercitati

*Mortis sacrae compendio
Vitam beatam possident?*

Breuiar.
Roman. in
Hym. de
Mart.

Absque CRUCE ad cælum vix peruenissent, aut testudineo incedentes gradu, post diurnos Purgatorij ignes eò serò tandem euolassent. Sed hæc Martyrum, vt credo, prærogatiua est; quorum Currus velocior. Atque vtinam & mihi hæc obtingat felicitas!

Quid ni contingat? aiebat Christus; numquam enim abest Martyrij tempus. *Sine ferro & flammis Martyrem esse licet, si patientiam in animo veraciter conserues.* Multi ducunt martyrium in lecto; prorsus multi: iacet fidelis in lecto, torquetur doloribus, orat, exauditur; imò non exauditur, sed exercetur, & vt recipiatur filius, flagellatur. Non cedit doloribus per impatientiam, nec malis artibus quærit sanitatem, certat tamen viriliter. Vires non habet, & diabolum vincit: fit martyr in lecto, coronante illo, qui pro illo pependit in ligno. Viden' vt à curru CRUCIS non excludantur, qui aduersà valetudine discruciantur? Confide ergo & tu filia, & cum gaudio patientiæ curru in cælum vehere, quia*

Idiota de
Verâ patient. c. 10.
*August.
Serm. 39.
de Diuers.
cap. 8.

*Labor hic paruus est, & breuis vita.
Merces grandis est, quies infinita.
Toties martyr Dei efficeris,
Quoties pro Deo pœnam pateris.*

Thom. à
Kemp. in
Cant. de
Patient.

B b 2

C A-

Ascende ad me in montem. *Exod. 24.12.*

*Scande, tibi faciles CRVX præbet idonea sc̄alas.
En patet ad Superos REGIA (scande) VIA.*

CAPVT XII.

CRUX scala, quã ascenditur in
domum Dei.

Ascende ad me in montem. *Exod. 24, 12.*

Scande, tibi faciles CRUX. prabet idonea
scalas,

En patet ad Superos REGIA (scande) VIA.

ALENTIBVS VOTIS & ROTIS sen-
sim Staurophila supernæ Ieru-
salem appropinquabat, quam
cùm à longè vtrumque aspi-
ceret, ita eam Christus excita-

uit: Leua nunc, amica mea, oculos tuos, &
vide ciuitatem illam supra montem posi-
tam. Hæc est enim Ierusalem illa, que sursum

est, que edificatur vt ciuitas, cuius participa-
tio eius in idipsum. Hæc ciuitas Regis magni,
cuius fundamenta in montibus sanctis.

Gal. 4, 26.

Pfal. 121, 3

Pfal. 47, 9.

Pfal. 86, 1.

Vix se tenebat hæc audiens Staurophila,
& præ lætitiã exultans, aiebat: Gloriosa dicta

Pfal. 86, 2.

sunt de te ciuitas Dei. Beati omnes, qui dili-
gunt te, & qui gaudent super pace tuã. Letata

Tob. 13, 18

prorsus sum in his que dicta sunt mihi, quia

Pfal. 121, 1

stantes erunt pedes nostri in atrijs tuis Ierusa-
lem. Sed quis iam deducet me in ciuitatem

Pfal. 59, 10

B b 3

muni-

*munitam? quis adducet, Domine, in montem
Pfalm. 5, 4. sanctum tuum, & in tabernacula tua? Quis
dabit mihi pennas, sicut columba, & volabo,
& requiescam?*

Exceptit Christus: Non opus est alis, sed
SCALIS: Neque enim volando, sed gradatim
ascendendo peruenitur in montem Domi-
ni. Non meministi vt Patriarcham Iacob
Deus olim solatus sit, ostendens illi SCALAM
Gen. 28, 12. *stantem super terram, & cacumen illius tan-
gens celum: Angelos quoque Dei ascendentes
& descendentes per eam, & Dominum inni-
xum scale?* Memini, inquit Staurophila,
historiæ huius: sed expone, quæso, spirituale
quod in eo hæret mysterium. Et Christus:
Philo l. de Somnijs. *Miranda sunt hæc prorsus; continent enim
perillustre laboris & patientiæ exemplum. Sca-
Tertull. l. 3. Cont. Marcion. la enim hæc ostendit arduum iter ad celum,
quo quidem alij per labores CRUCE sꝑue
perueniant; vnde alij difficultate superati
decidunt. Sed vt cumque laborem habeat hic
ascensus, aiebat Staurophila, illud tamen
dulcissimè solatur, quòd gradibus his supe-
ratis, aditus pateat in cælum. Ita est, inquit
bat Christus, & hoc voluit æterna Dei Sa-
Sap. 10, 10 *piencia, cum profugum iræ fratris iustum de-
duxit per vias rectas, & ostendit illi regnum
Dei, & dedit illi scientiam Sanctorum: hone-
stauit illum in laboribus, & compleuit labores
illius.**

illius. Iam tum fanè id Iacob agnoscebat,
vnde & euigilans, pauensque dicebat: *Quàm* Gen. 28.
terribilis est locus iste! non est hìc aliud nisi

domus Dei, & portæ cæli. nimirum hæc ideò
illi ostensa, vt nec fratrem, nec ærumnas,
nec dolores vllos refugeret, quibus ni-
mirum sciret cælestes adiri mansiones, &
requiem parari æternam. Quis, inque-
bat Staurophila, similes mihi concedat
scalas, vt ascendam ad montem Domini,
& ad domum Dei Iacob? Ecce terra deorsum,

Isaia 2, 3.
August. in
Psal. 122.

quam calcamus pedibus nostris: ecce iam cælum
sursùm, quod videmus oculis nostris; & ascen-
dere gestiens, canto: Ad te leuavi oculos
meos, qui habitas in cælis. vbi sunt ergo scæ?
tanta enim interualla conspicio inter cælum &
terram, tantam separationem & tanta spatia
locorum; & illuc volo ascendere, & scælas non
video. An nescis, respondebat Christus, vt in
alijs, ita & hìc ipsam tibi præsidio fore CRV-
CEM? *quàm magna enim & mira ego cælestis*
Architectus de CRUCE meâ feci? Ex ipsâ
enim scælas cæli, per quas hominem lapsum
ad cælestem patriam leuarè, construxi. O qua-
les scæle! quarum caput in cælum positum, per
quas ipse & ascendi, & descendi, & propter cõ-
firmationem ipse super eas incumbo! Ascende
secura, si desideras cælum: non te terreat earum
nec angustia, nec longitudo, nec altitudo: nihil

August. de
Cataclyf.
tom. 9.

timeas, non nutant gradus eius, quos ego Architectus sic confirmavi, ut in eius ligno manus meas clavis affigi voluerim. Desuper autem scalæ innitor, ut lassis manum porrigam, ut ascendentes meo ad labores prouocem aspectu.

Hieron.
Epist. ad
Iulian.
tom. I.

O Domine, inquebat Staurophila, quanto desiderio desiderat anima mea per SCALAM CRVCIS ascendere in Bethel, in domum Dei nostri! Huc enim me prouocat, huc inuitat facies illa tua decora, in quam desiderant Angeli prospicere. Sed ascendere conanti porrige, quæso, manum, & ostende iam quomodo CRVX & tribulatio SCALA sit cæli.

Habet hoc, respondebat Christus, omnis aduersitas & CRVX, ut quantum hominem mœrore deprimere videtur, tantum subleuet ad cælum, Deoque faciat viciniorem. Ita aquæ diluuij quò magis incresebant, & arcam Noë obruere videbantur, eò magis à terrâ ad sidera eleuabant. Quàm sæpe afflicti, gementes, excruciiati experti sunt se ipsâ CRVCE à terrenis ad cælestia sustolli! nec ipsa id nescis, Staurophila. Scio Domine, inquebat illa, sed totam scalæ fabricam si fas sit, nouisse luberet. Cui Christus, Latera huius Scalæ sunt duo illa verba, *Sustine, & abstine*. Quid verò de gradibus dicam, quos

quos tibi Paulus *demonstrat*, & ascendentes
 quamplurimos inuitat? *Flecto*, inquit, *genua* August. de
Catacly-
smo.
mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ut
det vobis comprehendere cum omnibus San-
ctis, quæ sit altitudo & latitudo, longitudo &
profundum. Quatuor gradus posuit CRVCIS.
Non ergo laboriose sunt hæc scala. Quatuor
gradus habent, & perducunt ad celum. In al-
titudine caput positum est crucifixi. Sursum
cor habeat Christianus ad Dominum, quod
interrogatus quotidie respondet, & ascendit
unum gradum: in latitudine CRVCIS ma-
nus affixæ sunt crucifixi. Perseuerent manus
Christiani in operibus bonis, & secundum gra-
dum ascendit. In longitudine CRVCIS corpus
pendit crucifixi. Castiget quis corpus suum
observationibus, ieiunijs illud suspendat, ut ser-
uituti animæ subijciat, & tertium gradum
ascendit. In profundo CRVCIS occultum est
quod non vides, sed inde exurgit hoc totum
quod vides. Adsit fides Christiana, quod non
potest comprehendere, credat corde, altiora à se
non querat, spes eum nutriat, & tunc quartum
gradum ascendit. Per hos gradus ascenderunt
Sancti omnes, continentis, coniugati fideles,
euaferunt ruinas mundi, migrauerunt ad loca
tutissima.

Felices prorsus, inquit Staurophila, hi
 gradus, quibus ad felicitatem conscenditur

Pfal. 83.

æternam! Vtinam, Domine, celeri cursu illos superare queam! Cui Christus: *Ascēſiones* has in corde diſponere oportet in hac valle lacrymarum, in loco quē tibi Deus poſuit. Ille etenim benedictionem dabit, vt eas de virtute in virtutem, donec videas Deum deorum in Sion. Non te terreat labor, non reuocet difficul-

Cant. 3, 10

tas: neque enim ad aureum Salomonis reclinatorium aditus patet, niſi per aſcenſum purpureum. Nonne vides vt ipſa CRVX, ex quā *ſcalas* mihi in cælum feci, fuerit ornata

Iſaia 63, 2.

Regis purpurâ? Non legiſti *rubrum* fuiſſe *indumentum* meum, & *velut calcantium in torculari*? Age igitur, cruenta Sponſi tui lege veſtigia, & imiſſionis feruore eiſdem inſiſte, vt cum eo ſimul aſcendas in montem ſanctum, & in tabernacula æterna. Parata ſum, ſubiiciebat *Staurophila*, & non ſum turbata, vt ſequar veſtigia Dilecti mei, vt aſcendam

Hab. 3, 16

ad *populum accinctum noſtrum*: nam, vt non ſemel intellexi, *ſancti Martyres ad cæleſtis regiæ ianuam gradibus pœnarum ſuarum aſcendentes, ſcalas ſibi quodammodo de equuleis, cataſtis, & CRVCIEVS fecerunt*. Sed obſecro, Domine, trahe me poſt te, quia retrahit à te corpus hoc aggrauans animam. Dirige quaſo grefſus meos, ne commoueantur pedes mei: operi manum tuarum, Domine, porrigas dexteram, ne corruam in conſpectu ad-

Saluian.
lib. 3. de
Gubernat.
Dei.

uer-

uersariorum meorum. Vix hæc elocuta erat,
 cum Christus extensâ manu apprehendit
 eam, & subleuauit ad sîn montem, dicens:
 Optimum, Dilecta mea, factum, quòd im-
 ploraris auxilium meum, nec in potentiâ tuâ,
 sed in me solo habueris fiduciam. Nam qui Prouer. 29,
sperat in Domino, subleuabitur: nec unquam 25.
 de deserto huius mundi ascendere poterit
 anima, nisi innixa super Dilectum suum. Cui Cant. 3, 5.
 illa: Docuisti hoc, Domine, ancillam tuam,
 ut speraret in te. Propterea confitebor tibi, &
 exultabo in Deo IESU meo. *Benedictus Deus* Hab. 3, 18.
meus, & exaltetur Deus salutis meæ. *Deus, qui* Psal. 17, 47
præcinxit me virtute, & posuit immaculatam ψ. 33.
viam meam. Qui perfecit pedes meos tamquam
cervorum, & super excelsa statuit me. Et dedi-
sti mihi protectionem salutis, & dextera tua
suscepit me. Propterea diligam te Domine for- ψ. 1.
*titudo mea, & * benedicam nomini tuo in secu-* *Psal. 147,
lum, & in seculum seculi. 1.

Pulsanti aperietur. *Luc. 11, 10.*

*Hem! CRVCE pulso fores, Proceres attollite
portas:
Cognitus hic vobis (eia aperite) sonus.*

CAPVT XIII.

CRUX regni caelorum pandit portas.

Pulsanti ~~aperietur~~. Luc. II, 10.

Hem! CRUCE pulso fores, Proceres attollite
portas,
Cognitus hic vobis (eia aperite) sonus.

VECTA iam erat Staurophila
ad ipsum montis fastigium, in
quo ante ipsam Ierusalem lata
quaedam area, non admodum
tamen longa protendebatur.

Hic verò Christus Dilectam suam ita affatus
est: In proximo est, mea Staurophila, ut im-
pleatur desiderium tuum, ecce enim hæc est
ciuitas Regis magni.

Viden' ut luce splendidâ fulgeat, cuius
fundamenta in montibus sanctis, & lumen Psal. 47, 9.
eius simile lapidi pretioso, tamquam lapidi
iaspidis, sicut crystallum; ecce murum ma- Apoc. 21,
gnum, & altum habentem portas duodecim: II.
tota structura muri ex lapide iaspide; ipsa ve- Ibid. v. 18.
rò ciuitas aurum mundum simile vitro mun- 21.
do. Singule porte ex singulis margaritis, &
platea ciuitatis aurum mundum tamquam vi-
trum perlucidum. Quàm grata hæc oculis,
quàm

quàm iucunda! Nec auribus hîc sua deest
 Tob. 13, oblectatio; nam per *vicos eius* perpetuum
 22. & suauissimum *Alleluia* cantabitur. Lætitia
 Pſal. 83, 1. gestiens Staurophila exclamabat: *Quàm*
dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!
concupiscit, & deficit anima mea in atria
Domini: quia melior est dies vna in atrijs tuis,
 Pſal. 25, 8. *super millia. Dilexi enim, Domine, decorem*
domus tuae, & locum habitationis gloriae tuae.

Meritò sanè, inquiebat Christus; hîc enim
 Isaia 61, 3. dabitur tibi, omnibusque *lugentibus coro-*
 Apoc. 21, 4. *na pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pal-*
 lium laudis pro spiritu mæroris. Hîc abster-
 get Deus omnem lacrymam ab oculis Sancto-
 rum, & mors ultra non erit, neque luctus,
 Isaia 60, 5. neque clamor, neque dolor erit ultra, quia pri-
 ma abierunt. Tunc, ô charissima, videbis,
 & afflues, & mirabitur & dilatabitur cor
 Pſal. 35, 9. tuum. Tunc inebriaberis ab ubertate domus
 Dei, & torrènte voluptatis potaberis. Tunc
 quoque cum alijs Sanctis gratulabunda di-
 Pſal. 47, 9. ces: *Sicut audiuimus, sic vidimus in ciuitate*
Domini virtutum, in ciuitate Dei nostri.

Domine, inquiebat Staurophila, vt hæc
 Pſal. 41, 5. *recordata sum, effudi in me animam meam,*
quoniam transibo in locum tabernaculi admi-
rabilis vsque ad domum Dei.

Sed, ô Domine, si inueni gratiam in ocu-
 lis tuis, iam ampliùs noli tardare, sed osten-
 de

de mihi, obsecro, gloriam tuam. Ita suspirans, & velut ceruus desiderans introitum cælestis Ierusalem, leniter ducente & comitante Christo, deambulabat Staurophila, donec tandem peruentum est ad portam ciuitatis; cum Christus ad eam: *Hæc porta Domini, iusti intrabunt in eam.* Psal. 117. 19. Iam, ô dilecta, cursum consummasti, fidem seruasti, reliquum est vt intres in gaudium Domini, receptura coronam iustitiæ. An non vides vt te candidatorum Martyrum exercitus expectet, vt Virginum turba inuitet, vt omnis curia cælestis cum gaudio acclamet: *Veni sponsa Christi, accipe coronam, quam tibi Dominus preparauit in æternum?* Breuiar. Rom. Eleuans porrò oculos Staurophila, videre sibi visa est turbam magnam stantem ante thronum Apoc. 7. 13 in conspectu Agni; & omnes (vt apparebat) amicti stolis albis, & palma in manibus eorum. Cui Christus: *Hi qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? & vnde venerunt?* Ait illa: *Domine mi, tu scis. Et dixit: Hi sunt qui venerunt de tribulatione magnâ, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine Agni, ideò sunt ante thronum Dei, & seruiunt ei die ac nocte. Non esurient, neque sitient amplius, nec cadet super illos Sol, neque ullus æstus: quoniam Agnus, qui in medio throni est, reget illos, & deducet eos ad*
vite

vite fontes aquarum. O vtinam eorum iungar consortio! aiebat Staurophila; vtinam societate fruar ciuium supernorum, qui me expectant, donec retribuas mihi! Sed quid agimus, Dilecte mi? en fores etiamnum clausæ sunt: quis eas reuertabit? Clamare vix ausim: atque vt excelsâ voce in clamen, repulsam timeo. Memini enim fatuas illas

Matth. 25, 12. virgines, quæ dicebant, *Domine, Domine, aperi nobis*, audiuisse durum illud *Nescio vos.*

Luc. 11, 10. Quid hæsitas? inquiebat Christus. ipsâ CRUCE tuâ, ceu malleo, validissimè portas has pulsa, *pulsanti enim aperietur.* Nec insolentiam metue, *regnum enim calorum vim patitur, & videntur rapiunt illud.* Non-

Luc. 13, 24. ne omnes admonens olim dixi: *Contendite intrare per angustam portam*, vt scirent fas esse non tantum pulsare, sed multâ etiam vi & contentione viam sibi in cælum, aperire: *quoniam multi querent intrare, & non poterunt.* Id verò aptissimè fecerit CRUX, quæ paradysum reseat, & cælestis regni clavis est. Iubentis vocem secuta Staurophila, semel iterumque, quantâ vi poterat, ianuam cæli CRUCE pulsabat, dicens: *Attollite portas, principes, vestras, & eleuamini porta æternales, & introibo in tabernaculum Dei mei.* Nec mora; statim apertum est cælum; & electa illa post tot CRUCES

Psal. 23, 7.

Attollite portas, principes, vestras, & eleuamini porta æternales, & introibo in tabernaculum Dei mei. Nec mora; statim apertum est cælum; & electa illa post tot CRUCES

CES

CES & tribulationes, exultans & lætabunda admiffa est in atria Domini. Antequam verò intraret, chartam quamdam in terram dimisit, quam adstantium quidam avidè rapiens, & piâ curiositate aperiens, vidit in eâ scriptum

TESTAMENTVM STAVROPHILÆ.

✠ In nomine Domini nostri IESV
CHRISTI Crucifixi, Amen.

Staurophila athereos iam iam subitura penates,

Hæc mittit genti verba suprema sua.

Hæcenus, ut licuit, nostros spectastis agones,

Et VIA quo passu sit mihi trita CRVCIS.

Nunc meritum bonitate suâ mihi pandit Olympum,

Qui fuerat nostra Duxq; Comesq; via.

Sed tamen extrema (vel in ipso limine cali)

Signa voluntatis scribere posse dedit:

Iussit & Aligerum, qui me custodit, Achatem,

Hæc TESTAMENTI verba notare mei.

Illa ego tot pridem, magnosq; experta labores

Staurophila, è CRVCIS hæc sat benè nota

VIA;

C e

Exiguo

Exiguo vixi caelebs, & paupere censu:

Patris opes. CHRISTI nomine, pauper habet.

At mihi ductoris largo de munere IESV

Sunt bona, pauca quidem, sed meliora super.

Horum, mortales, ego vos ex asse relinquo

Heredes, & ius omnē resigno meum.

Protulit aeternæ quæ CHRISTVS dogmata

vite,

Quæq; salutifera sunt CRVCIS apta VIÆ;

Hæc ego Testatrix, tribus his signata libellis,

Aeternum vobis nuncupo, lego, dico.

Quæ CRVCIS in stadio vestigia nostra le-
guntur,

Lego eadem, vestro sed relegenda pede.

CRVX superest, nostræ CRVX maxima causa
salutis,

Quâ mihi nil toto gratius orbe fuit;

Hanc quoque transscribo; capite, & citò ferte
ferentem

IESV Staurophoris præmia mille CRUCEM.

Illa triumphalis Superum mihi currus ad aulâ:

Si placet hæc vobis meta, tenete V I A M.

Actum in atriis caelestis Ierusalem, regnante

à ligno CRVCIS Domino nostro IESV

CHRISTO:

Ego STAVROPHILA ancilla

CHRISTI Testamentum meum

relegi, signavi, subscripsi. †

Hæc

Hæc dilapsa cælo continebat scheda. Interim Staurophila intrauit in gaudium Domini sui, in gaudium illud, quod solum est verum & solidum gaudium: *quod non de creaturâ, sed de creatore concipitur; cui comparata omnis aliunde iucunditas, mæror est; omnis suauitas, dolor est; omne dulce, amarum; omne decorum, fædum; omne postremò quodcumq; aliud delectare possit, molestum.* Quis verò cogitare sufficiat, quanto deuotionis affectu tota in eius occursum cælestium legionum prodierit multitudo? quibus ad thronum gloriæ canticis sit deducta; quàm placido vultu, quàm serenâ facie, quàm diuinis amplexibus à Sponso suscepta?

Bernard.
Epist. 114.

Bernard.
Serm. I. de
Assumpt.
B. M A-
R I A E.

Sed frustrâ omnino sim, si quod in illâ viuentium regione iam videt, audit, gustat, & tranquillissimâ possidet securitate, exponere voluero. Quia *nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparauit Deus iis, qui diligunt illum.* Res ista fide non capitur, spe non attingitur, charitate non apprehenditur; desideria & vota trāsgreditur. Quid igitur? desperandumne est? minimè: *estimari non potest, ACQVIRI POTEST.* Quo autem pretio? quanto labore digna est requies, quæ non habet FINEM? Si verum vis indicare, æterna requies æterno labore rectè emitur. Verum hoc est; sed noli ti-

1. Cor. 2, 9

Augusti-
nus.

August. in
Psalm, 93.

404 REG. VIÆ CRVCIS LIBER TERTIVS.
*mere, misericors est Deus. Si enim haberes æ-
ternum laborē, numquam peruenires ad æter-
nam quietem. Ergo et aliquando peruenias ad
id quod emis, non in æternum laborandū est,
non quia non valet tanti sed ut possideatur,
quod emisur. Decies centena millia annorum
in labore quid valent? Decies centena millia
annorum habent FINEM; quod tibi dabo, dicit
Dominus, non habebit FINEM. Qualis mise-
ricordia Dei? nec dicit, Decies centena millia
annorum labora; non dicit, Vel mille annos
labora; non dicit, Quingentos annos labora;
sed, Cūm viuis labora, in paucis annis. Inde iam
requies erit, & FINEM non habebit.*

Augustin.
lib. 22. de
Ciuit. Dei
cap. 30.

O requies æterna! Ô FINIS sine FINE!
Ô gaudium immensum! Ô tranquillissima
quies in Deo ipso! qui est desideriorum no-
strorum FINIS, qui sine FINE videbitur,
sine fastidio amabitur, sine fatigatione lauda-
bitur. Ecce quid erit in FINE, sine FINE!
Nam quis alius noster est FINIS, nisi perue-
nire ad Regnum cuius nullus est FINIS?

Huc REGIA CRVCIS ducit VIA;
huc suo, vt vidimus, itinere peruenit Stau-
rophila, hic etiam totius nostræ scriptionis
ad Dei vnius gloriam fit tandem
Collegii Societatis IESV Paderbornæ.
FINIS.

IN-